

3. Međunarodni transdisciplinarni simpozij

BIOETIKA I APORIJE PSIHE

Zagreb, 21. – 23. studenoga 2019.

Centar za integrativnu bioetiku

(Ivana Lučića 1a, Zagreb)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

(Ivana Lučića 3, Zagreb)

3rd International Transdisciplinary Symposium

BIOETHICS AND APORIA OF PSYCHE

Zagreb, 21–23 November 2019

Centre for Integrative Bioethics

(Ivana Lučića 1a, Zagreb)

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb

(Ivana Lučića 3, Zagreb)

SADRŽAJ / CONTENTS

Organizatori 3. Međunarodnog transdisciplinarnog simpozija <i>Bioetika i aporije psihe /</i> Organisers of the 3rd International Transdisciplinary Symposium <i>Bioethics and Aporia of Psyche</i>	5
O Međunarodnom transdisciplinarnom simpoziju <i>Bioetika i aporije psihe /</i> About the International Transdisciplinary Symposium <i>Bioethics and Aporia of Psyche</i>	9
Program 3. Međunarodnog transdisciplinarnog simpozija <i>Bioetika i aporije psihe /</i> Programme of the 3rd International Transdisciplinary Symposium <i>Bioethics and Aporia of Psyche</i>	15
Plenarna izlaganja / Plenary lectures	33
Sekcijska izlaganja / Section presentations	49
Popratni program / Supplementary program	109
Adresar / Address book	119

ORGANIZATORI
3. MEĐUNARODNOG
TRANSDISCIPLINARNOG SIMPOZIJA
BIOETIKA I APORIJE PSIHE

ORGANISERS
OF THE 3rd INTERNATIONAL
TRANSDISCIPLINARY SYMPOSIUM
BIOETHICS AND APORIA OF PSYCHE

Organizatori
3. Međunarodnog transdisciplinarnog simpozija
Bioetika i aporije psihe
Organisers of the
3rd International Transdisciplinary Symposium
Bioethics and Aporia of Psyche

Sveučilišni centar za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu /
University Centre for Integrative Bioethics of the University of Zagreb

Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku /
Centre of Excellence for Integrative Bioethics

Hrvatski zavod za javno zdravstvo /
Croatian Institute of Public Health

Hrvatsko bioetičko društvo /
Croatian Bioethics Society

Hrvatsko filozofsko društvo /
Croatian Philosophical Society

Udruga Susret /
Susret Association

Udruga Ludruga /
Ludruga Association

Projekt »Zoom na psihu«
(Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) /
Project “Zoom on Psyche”

(Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Zagreb)

Centar za integrativnu bioetiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu /
Centre for Integrative Bioethics of the Faculty of Humanities and Social
Sciences of the University of Zagreb

**Organizacijski odbor
Međunarodnog transdisciplinarnog simpozija
Bioetika i aporije psihe /
Organisation committee of the
International Transdisciplinary Symposium
*Bioethics and Aporia of Psyche***

Predsjednik / President:

LUKA JANEŠ (Zagreb)

Tajnica / Chief Secretary:

ŠTEFANIJA KOŽIĆ (Zagreb)

Članovi / Members:

IRENA BAKIĆ (Beč/Vienna), ERIK BREZOVEC (Zagreb), ANTE ČOVIĆ (Zagreb), ALEKSANDAR FATIĆ (Beograd/Belgrade), HRVOJE HANDL (Zagreb), VASILE HATEGAN (Temišvar/Timișoara), THEODOR ITTEN (St. Gallen), HRVOJE JURIC (Zagreb), KSENJA KAPELJ (Zagreb), LIDIJA KNORR (Zagreb), HUGO KOETSIER (Heiloo), ZORAN KOJČIĆ (Osijek), LUKA MARŠIĆ (Zagreb), MIRAMATIJEVIĆ (Zagreb), ALEN OREŠKOVIĆ (Zagreb), IVANA PAVIĆ ŠIMETIN (Zagreb), IVAN PERKOV (Split), LUKA PERUŠIĆ (Zagreb), TARA BEATA RACZ (Zagreb), VLATKA ROČIĆ-PETAČ (Zagreb), IGOR SALOPEK (Karlovac), DANIJELA ŠTIMAC GRBIĆ (Zagreb), SLADANA ŠTRKALJ IVEZIĆ (Zagreb), PHILIPP TOMAŠ (Zagreb), MAJA VEJIĆ (Zagreb)

Suradnički krug studenata / Collaborative Circle of Students:

BRUNO BOGOVIĆ (Varaždin), ANA DARIA BOKAN (Zagreb), DORA BUKOVAC (Zagreb), JAN DEFRANČESKI (Zagreb), MILA ERCEG (Zagreb), JAKOV ERDELJAC (Zagreb), MARKO FERBER (Zagreb), IVOR KOS (Zagreb), STJEPAN KROVINOVIĆ (Zagreb), JOSIP MAJSEC (Zagreb), DAVID MARTIĆ (Zagreb), (Zagreb), JOSIP PERIŠA (Zagreb), KRISTIAN PETER (Zagreb), IRENA RAGUŽ (Zagreb), PETAR ŠARIĆ (Zagreb)

Simpozij se organizira uz potporu:

Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske /
Ministry of Science and Education of the Republic of Croatia

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva /
National Foundation for Civil Society Development

Turistička zajednica grada Zagreba /
Zagreb Tourist Board

**O MEĐUNARODNOM
TRANSDISCIPLINARNOM SIMPOZIJU
*BIOETIKA I APORIJE PSIHE***

**ABOUT THE INTERNATIONAL
TRANSDISCIPLINARY SYMPOSIUM
*BIOETHICS AND APORIA OF PSYCHE***

Iako je filozofsko-bioetička rasprava u Hrvatskoj doživjela ubrzani razvoj u posljednjih petnaestak godina te se osebnim profiliranjem stvorio potentni koncept integrativne bioetike, u njenom se području istraživačke i implementacijske prakse rijetko ispitivao fenomen psihe. Psiha, u ne potpuno istoznačnim varijantama još razumijevana kao duša ili kao um, najčešće shvaćena kao cjelina svjesnih i nesvjesnih sadržaja ili ukupnost osobina (in)tangibilnog sebstva, ima značajno mjesto u povijesnom razvoju čovječanstva i jedno je od najistraživanijih, ali ujedno i najslabije razumijevanih fenomena života. Temelje znanstvenog ispitivanja psihe udarila je filozofija antičke Grčke i filozofi su psihi, kao predmet promatranja, nastavili proučavati do suvremenog doba u personalnim, interpersonalnim i društvenim, odnosno kulturnim i političkim kontekstima i aspektima kroz množnost znanstvenih i kulturnih perspektiva i pristupa predmetu. Slično, od najranije dobi liječnici su pokazali posebno zanimanje za probleme psihe te su novostvorene grane psihijatrijskog i neurološko-neurokirurškog ispitivanja i liječenja dobile značajno mjesto u društvenoj strukturi koja je svoje nove horizonte, a time i kompleksne probleme, raskrila tehnološkim i političko-ekonomskim razvojem u okviru procesa globalizacije. Kao fenomen ispitivanja, psiha tako objedinjuje filozofiju i psihijatriju na planu bioetike, pri čemu, upravo zbog mnogovrsnosti pristupa i problema, od filozofskih teorija, preko psihoanalize, etnopsihijatrije, antipsihijatrije, psiholoških teorija, pa do različitih vrsta terapija i teorija terapija, projekt integrativne bioetike nudi priliku razvoja novih shvaćanja i metodoloških preispitivanja. Također, s obzirom na to da projekt integrativne bioetike podrazumijeva teorijsku, praktičnu i edukacijsku dimenziju djelovanja, naime transdisciplinarnog je karaktera i teži implementaciji, prirodnim se nameće podariti predmetu psihe i javne događaje koji metodom dijaloškog ulančavanja perspektiva otvaraju prijeko potrebne, kod nas slabo ispitivane probleme psihe i omogućuju povezivanje potencijalnih izvoditelja zajedničkih projekata koji će imati izravan utjecaj na situaciju u društvu.

U kratkom vremenu postojanja, ciklus tribina Aporije psihe: filozofske, psihijatrijske i bioetičke perspektive, organiziran od strane Hrvatskog bioetičkog društva i Suradničkog kruga studenta Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku, a provoden na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, zadobio je profil međunarodnog znanstveno-popularnog događaja koji se bavi temom od velikog značaja, na temelju čega je zaključeno da je potrebno daljnje oblikovanje suradničke platforme na višem stupnju znanstvene djelatnosti. Upravo to bio je razlog organiziranja međunarodnog transdisciplinarnog simpozija Bioetika i aporije psihe, s namjerom da postane redovito godišnje okupljanje znanstvenika i entuzijasta koji gaje interes za teme vezane uz psihi i mentalno zdravlje. U duhu integrativne bioetike, smisao je i cilj 2. međunarodnog transdisciplinarnog simpozija Bioetika i aporije psihe pluriperspektivno i interdisciplinarno povezati raznovrsne korpusa znanja i iskustva – u rasponu od filozofije, sociologije, antropologije i psihologije, preko kognitivne znanosti, neuroznanosti i psihijatrijske medicinske prakse, do različitih kulturnih perspektiva – u svrhu rasvjetljavanja poteškoća i aporija psihe te dolaženja do konkretnih rješenja, a u skladu s prošlogodišnjim simpozijem, obilježenim raznovrsnošću programa, mnoštvenošću perspektiva, inspirativnim raspravama te iznimnom posjećenošću.

Usmjerenost ovogodišnjeg simpozija obilježena je dvjema glavnim temama. Prva se odnosi na odnos filozofije i psihijatrije/psihologije/psihoterapije, uz naglasak na važnost uključivanja filozofske metodologije i reflektivnog doseg u okvire sustava mentalnog zdravlja, a u svrhu rasvjetljavanja i razrješavanja raznih psihičkih aporija, ali također i u odnosu na definiranje i sintezu pojma psihe. Druga glavna tema usmjerena je na destigmatizaciju osoba s izmijenjenim stanjima svijesti, mentalnim i izazovima i psihičkim poteškoćama putem transdisciplinarnih projekata i inicijativa. Teme su objedinjene raznim predmetnim i pristupnim tangentama, prije svega u odnosu na korist cjelokupnog društva, za čije elaboriranje i praktično provođenje nezaobilazni uvjet predstavlja interdisciplinarna, transdisciplinarna i pluriperspektivna metodologija, karakteristična za orijentativnu disciplinu integrativne bioetike.

Although the philosophical and bioethical discussion in Croatia experienced an intense development in the last fifteen years, and produced a potent concept of integrative bioethics, in its field of research and implementation, little attention was paid to the problem of the psyche. Psyche, relatively synonymous with the notions of soul and mind, and most often understood as the totality of conscious and unconscious content or the sum of characteristics of (in)tangible self, has an important place in the historical development of humanity, and it is one of the most researched yet least understood phenomenon of life. Philosophers developed footholds for the scientific research of psyche in Ancient Greece, and it was philosophers who continued to examine the psyche to the contemporaneity, in personal, interpersonal and social, cultural and political contexts and aspects likewise, through the multitude of scientific and cultural perspectives and approaches to the subject. Similarly, doctors showed great interest in the problems of the psyche, and newly developed branches of psychiatric and neurological-neurosurgical research and therapy gained a significant place in a social structure that opened new horizons and complex problems through techno-scientific and political-economic progress in the framework of globalisation.

As the subject of inquiry, the phenomenon of psyche consolidates philosophy and psychiatry on the bioethical plane, the reason why, precisely because of the multitude of approaches and problems, from philosophical theories, over psychoanalysis, etnopsychiatry, antipsychiatry, psychological theories, to different types of therapies and corresponding theories, the project of integrative bioethics offers a chance to develop new understandings and methodologically new research. Considering that the project of integrative bioethics presupposes theoretical, practical and educational dimension of activity, that is, its character is transdisciplinary, and it strives towards implementation, it is only natural to make the subject of psyche public, and by dire necessity organise events that, by using dialogical enchaining of perspectives, open thus far the inadequately examined problems of psyche, and allow connecting the potential carriers of united projects that will have a direct influence on the situation in society.

In short period of time, the cycle of public hearings *Aporia of Psyche: Philosophical, Psychiatric and Bioethical Perspectives*, organised by the Croatian

Bioethical Society and the Student's Assembly of the Centre of Excellence for Integrative Bioethics, and carried out in the halls of the Faculty of Humanities of Social Sciences of the University of Zagreb, gained an international character of scientific and popularisation project dedicated to a significant problem, upon what grounds a conclusion was made to continue the idea by forming the collaborative environment through a higher degree of scientific endeavour. Thus began the preparations for the organisation of international transdisciplinary symposium Bioethics and Aporia of Psyche, intending to become a regular annual gathering of scientists and enthusiasts interested in problems related to the phenomenon of the psyche. In the spirit of integrative bioethics, the aim of the 3rd international transdisciplinary symposium Bioethics and Aporia of Psyche is to multiperspectively and interdisciplinarily connect the most diverse corpuses of knowledge and experience – ranging from philosophy, sociology, anthropology and psychology, over cognitive science, neuroscience, and psychiatric medical practice, to different cultural perspectives – in order to illuminate the barriers and aporia of psyche, and provide concrete solutions, all in the concordance with the previous symposium which was marked by a diverse program, multitude of perspectives, inspiring discussions and extreme attendance. The focus of this year's symposium is twofold. The first main theme is the relation between art and psychotherapy, especially in the service of destigmatisation. The second main theme discusses the necessity to include topics on mental health into an early education system which would be focused on the destigmatisation of persons with psychiatric diagnoses, as well as the implementation of bioethical sensibility prevention. The two themes are bridged by various approaches that can be appropriately carried out only through an interdisciplinary and pluriperspective methodology.

Two main topics mark the focus of this year's symposium. The first refers to the relationship between philosophy and psychiatry/psychology/psychotherapy, emphasising the importance of incorporating philosophical methodology and reflexive reach into the mental health system, aiming to illuminate and resolve various psychic aporia, and also in defining and synthesising the concept of the psyche. The second major topic focuses on the destigmatisation of people with altered states of consciousness, mental challenges and mental disabilities through transdisciplinary projects and initiatives. The topics are combined with a various subject and approach tangents, primarily oriented towards finding ways to benefit the whole society, whose elaboration and practical implementation is an indispensable interdisciplinary, transdisciplinary and pluriperspective methodology, characteristic of orientative discipline integrative bioethics.

PROGRAM
3. MEĐUNARODNOG
TRANSDISCIPLINARNOG SIMPOZIJA
BIOETIKA I APORIJE PSIHE

PROGRAMME
OF THE 3rd INTERNATIONAL
TRANSDISCIPLINARY SYMPOSIUM
BIOETHICS AND APORIA OF PSYCHE

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

10.00–10.30 *Otvaranje simpozija / Opening ceremony*

Plenarna predavanja / Plenary lectures

10.30–11.00 ANDERS LINDSETH (Norway/Norveška): Therapeutic Effects of Philosophical Practice/Counselling / Terapijski učinci filozofske prakse/savjetovanja

11.00–11.15 *Rasprava / Discussion*

11.15–11.45 IVANA PAVIĆ ŠIMETIN (Hrvatska/Croatia): Mentalno zdravlje i dobrobit školske djece u Hrvatskoj – noviji izabrani pokazatelji i aktivnosti / Mental Health and Well-Being of School Children in Croatia – Recent Selected Developments

11.45–12.00 *Rasprava / Discussion*

12.00–12.15 *Pauza / Break*

Sekcija »Jahr« / Section “Jahr”

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

- 12.15–12.30 MARCUS GREENALL (Australia/Australija): Reflections on Autonomy and Vulnerability in Decision Making Capacity / Refleksije o autonomiji i ranjivosti pri sposobnosti za donošenje odluka
- 12.30–12.45 ALEKSANDAR FATIĆ, MARIJA SIMONOVIĆ (Serbia/Srbija): Psychotherapy and Evil / Psihoterapija i zlo
- 12.45–13.00 ZORAN KOJČIĆ (Croatia/Hrvatska): Philosophical Counselling and Care for the Self / Filozofsko savjetovanje i briga o sebstvu
- 13.00–13.15 *Rasprava / Discussion*
- 13.15–13.30 *Pauza / Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

*Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“P12” hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

- 12.15–12.30 BEHZAD HADŽIĆ, ELMA HADŽIĆ (Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina): Pogreške i dileme u pokušajima destigmatizacije osoba s mentalnim poremećajima / Errors and Dilemmas in Attempts to Destigmatise Persons with Mental Disorders
- 12.30–12.45 MARIJAN MONTANI (Hrvatska/Croatia): Mediji i stigmatizacija / Media and Stigmatisation

- 12.45–13.00 BARBARA MARKAČ-DESPINIĆ (Hrvatska/Croatia): Evanđelje: jedan od uzroka stigmatizacije psihički oboljelih / The Gospel: One of the Causes of Stigmatisation of the Psychically Ill
- 13.00–13.15 NEJRA BEĆAREVIĆ (Bosna i Hercegovina/Bosnia and Herzegovina): Uloga religije u terapiji karcinoma / The Role of Religion in Cancer Therapy
- 13.15–13.30 *Rasprava / Discussion*
- 13.30–13.45 *Pauza / Break*

Mjesto / Location

Aula fakulteta, prizemlje, Filozofski fakultet, Ivana Lučića 3 / Main faculty hall, ground floor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ivana Lučića 3

- 13.45–14.30 *Otvaranje izložbi »Prostor susreta« Tare Beate Racz i »Čipka« Krešimira Katušića / The Opening of Exhibitions “Meeting Space” by Tara Beata Racz and “Lace” by Krešimir Katušić*
- 14.30–16.00 *Pauza za ručak / Lunch Break*

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

Plenarno predavanje / Plenary lecture

- 16.00–16.30 THEODOR ITTEN (Switzerland/Švicarska): The Silence in Philosophy as a Provocation / Tišina u filozofiji kao provokacija
- 16.30–16.45 *Rasprava / Discussion*
- 16.45–17.00 *Pauza / Break*

Sekcija »Jahr« / Section “Jahr”

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

- 17.00–17.15 MAJA VEJIĆ (Croatia/Hrvatska): The Modern Narcissus: Aesthetics of the Mirror / Moderni Narcis: estetika ogledala
- 17.15–17.30 IRENA BAKIĆ (Austria/Austrija): Psychotherapy as an Implementation of the Social Transformation / Psihoterapija kao alat društvene transformacije
- 17.30–17.45 EMIL ZUCCON (Croatia/Hrvatska): Neuro-linguistic Psychotherapy (NLPT) and Mental Health / Neuro-lingvistička psihoterapija i mentalno zdravlje
- 17.45–18.00 EVA JURKOVIĆ (Croatia/Hrvatska): ACT – Acceptance and Commitment Therapy / ACT – terapija prihvatanjem i posvećenošću
- 18.00–18.15 *Rasprava / Discussion*
- 18.15–18.30 *Pauza / Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

*Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“P12” Hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

- 17.00–17.15 DAVID MARTIĆ (Hrvatska/Croatia): Internet terapija / Internet Therapy
- 17.15–17.30 SUZANA RIBARIĆ (Hrvatska/Croatia): Glazbena umjetnost i emocionalna pismenost adolescenata / Musical Arts and Emotional Literacy of Adolescents

- 17.30–17.45 SLAĐANA ŠTRKALJ IVEZIĆ (Hrvatska/Croatia): Transformacija službi za mentalno zdravlje prema poštivanju ljudskih prava i poticanju oporavka / Transformation of Mental Health Services Toward Human Rights and Recovery Approach
- 17.45–18.00 KRIŽO KATINIĆ (Hrvatska/Croatia): Granica između tijela i psihe / Borderline Between Body and Psyche
- 18.00–18.15 *Rasprava / Discussion*
- 18.15–18.30 *Pauza / Break*

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

Plenarno predavanje / Plenary lecture

- 18.30–19.00 DARKO MARČINKO (Hrvatska/Croatia): Psihodinamika ljubavi i mržnje / Psychodynamics of Love and Hate
- 19.00–19.15 *Rasprava / Discussion*
- 19.15–19.30 *Pauza / Break*
- 19.30–20.45 *Predstavljanje relevantnih izdanja (na hrvatskom jeziku) / Presentation of relevant publications (in Croatian):*
- Darko Marčinko, Vlasta Rudan, *Nelagoda u kulturi 21. stoljeća: psihodinamska rasprava [Civilization and Its Discontents in 21st Century: A Psychodynamic Discussion]*, Zagreb: Medicinska naklada, 2018.
 - Martina Barbiš, *Psihijatrijska hospitalizacija: poštivanje etičkih načela i stigmatizacija [Psychiatric Hospitalization: Respecting Ethical Principles and Stigmatization]*, Zagreb: Izvori, 2019.
 - Miro Jakovljević (ur.), *Duševno zdravlje, kultura i društvo: izazovi pred psihijatrijom 21. stoljeća [Mental Health, Culture*

and Society: Challenges of 21st Century Psychiatry], Zagreb: Pro mente, 2014.

- Slađana Štrkalj Ivezić, *Život bez stigme [Life without Stigma]*, Zagreb: Medicinska naklada, 2016.
- Theodor Itten, Ron Roberts, *Nova politika doživljaja [The New Politics of Experience]*, Sarajevo: Metanoia, 2015.
- Mladen Lončar, *Seksualno zlostavljanje muškaraca [Sexual Abuse of Men]*, Zagreb: Medicinska naklada, 2019.
- Darko Marčinko, Miro Jakovljević, Vlasta Rudan, *Psihodinamika ljubavi i mržnje [Psychodynamics of Love and Hate]*, Zagreb: Medicinska naklada, 2019.

Predstavljajući / Presenters: Miro Jakovljević, Darko Marčinko, Martina Barbiš, Štefanija Kožić, Slađana Štrkalj Ivezić, Mladen Lončar, Dražen Begić

PETAK, 22. studenoga 2019. / FRIDAY, 22 November 2019

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
"Fritz Jahr" Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

9.45–10.00 *Otvaranje drugog dana simpozija / Opening ceremony of the second day*

Sekcija »Jahr« / Section "Jahr"

10.00–10.15 DAMJAN KOVAČ (Hrvatska/Croatia): »Osoba« u misli Viktora E. Frankla / "Person" in the Thought of Viktor E. Frankl

10.15–10.30 IVO ALEBIĆ (Hrvatska/Croatia): Sloboda i smisao u službi zadovoljenja egzistencije / Freedom and Meaning in the Service of Satisfying Existence

10.30–10.45 TANJA TODOROVIĆ (Srbija/Serbia): Tumačenje sebstva: Paul Ricœur / Interpreting the Selfhood: Paul Ricœur

10.45–11.00 *Rasprava / Discussion*

11.00–11.15 *Pauza / Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “P12” Hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

10.00–10.15 KRISTIAN PETER (Hrvatska/Croatia): Meditacija kao terapija / Meditation as Therapy

10.15–10.30 MATIJA MATO ŠKERBIĆ (Hrvatska/Croatia): Spiritualnost i sport: potraga za svetim, duhovnim zdravljem i smislom života / Spirituality and Sports: The Search for Holy, Spiritual Health and the Meaning of Life

10.30–10.45 LUKA MARŠIĆ (Hrvatska/Croatia): Kretanje u igri / Movement in Play

10.45–11.00 *Rasprava / Discussion*

11.00–11.15 *Pauza / Break*

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

Plenarna predavanja / Plenary lectures

11.15–11.45 FRANCESCA BRENCIO (Italy/Italija): Phenomenology and Mental Health / Fenomenologija i mentalno zdravlje

11.45–12.00 *Rasprava / Discussion*

12.00–12.30 VASILE HATEGAN (Romania/Rumunjska): Philosophical Counselling: The Way from Practice to Profession in Romania / Filozofsko savjetovanje: put od prakse do profesije u Rumunjskoj

12.30–12.45 *Rasprava / Discussion*

12.45–13.00 *Pauza / Break*

Sekcija »Jahr« / Section “Jahr”

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

13.00–13.15 KRISTINA LEKIĆ BARUNČIĆ (Croatia/Hrvatska): (Neuro)Divergence as Superpower? / (Neuro)različitoš kao supermoć?

13.15–13.30 GEORGI PAVLOV (Bulgaria/Bugarska): Inner Experience: Contemporary Life and Pleasurable Nihilism / Unutarnje iskustvo: suvremeni život i ugodni nihilizam

13.30–13.45 LUKA JANEŠ, IVOR KOS (Croatia/Hrvatska): Psychopathological Hermeneutical Circle and the Phenomenology of Life-Space / Psihopatološki hermeneutički krug i fenomenologija životnog prostora

13.45–14.00 *Rasprava / Discussion*

14.00–14.15 *Pauza / Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “P12” Hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

- 13.00–13.15 IVAN PERKOV, STJEPAN KROVINOVIĆ, PETAR ŠARIĆ (Hrvatska/Croatia): Izazovi studiranja osoba s fizičkim i/ili mentalnim poteškoćama u Republici Hrvatskoj / Challenges of Studying in People with Physical and/or Mental Disabilities in the Republic of Croatia
- 13.15–13.30 TONE VRHOVNIK STRAKA (Slovenija/Slovenia): Psihoteičke bludnje – tragični ili samo neobični odmak od svakodnevnog rezoniranja? / Psychotic Delusions: Tragical or Merely Unusual Detour from Everyday Reasoning?
- 13.30–13.45 JELENA SEFEROVIĆ (Hrvatska/Croatia): Izazovi majčinstva kod žena sa psihičkim smetnjama u Kontinentalnoj Hrvatskoj. Pogled unatrag / Challenges of Motherhood of Women with Mental Disorders in Continental Croatia. A Look Back
- 13.45–14.00 *Rasprava / Discussion*
- 14.00–14.15 *Pauza / Break*

Mjesto / Location

Aula fakulteta, prizemlje, Filozofski fakultet, Ivana Lučića 3 / Main faculty hall, ground floor, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ivana Lučića 3

- 14.15–14.45 *Otvaranje izložbe fotografija Zoom na psihu studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu / Opening of the photography exhibition Zoom on Psyche by the students from the Department of Psychology of the Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Zagreb*
- 14.45–16.15 *Pauza za ručak / Lunch break*

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

Plenarna predavanja / Plenary lectures

16.15–16.45 INKA MIŠKULIN (Hrvatska/ Croatia): Opasnost jedne jedine priče / The Danger of a Single Story

16.45–17.00 *Rasprava / Discussion*

17.00–17.30 DANIJELA TIOSAVLJEVIĆ (Srbija/Serbia): Moralnost kao psihička funkcija čovjeka – moralno mišljenje i/ili moralno ponašanje / Morality as a Psychological Function of Human Being – Moral Reasoning and/or Moral Behaviour

17.30–17.45 *Rasprava / Discussion*

17.45–18.00 *Pauza / Break*

Sekcija »Jahr« / Section “Jahr”

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

18.00–18.15 IGOR SALOPEK, MARINA BARIĆ, VANJA PRANJIĆ, IVANA ŠPANIĆ (Hrvatska/Croatia): »Riječi su važne« – afirmacija višedimenzionalne uloge komunikacije / “Words Matter” – Affirmation of the Multidimensional Role of Communication

18.15–18.30 BOŽIDAR POPOVIĆ (Hrvatska/Croatia): Sedimenti arhiva preživljavanja i otpornosti u društvenoj konstrukciji trauma / The Sedimentary Archives of Survival and Resilience in the Social Construction of Trauma

- 18.30–18.45 GORDANA DVORNEKOVIĆ (Hrvatska/Croatia): Suradnja socijalnih poduzetnika / Cooperation of Social Entrepreneurs
- 18.45–19.00 RADMILA STOJANOVIĆ BABIĆ (Hrvatska/Croatia): Živjeti kao svi drugi / To Live as All the Others
- 19.00–19.15 *Rasprava / Discussion*
- 19.15–19.30 *Pauza / Break*
- 19.30–20.30 *Predstava »Tema je nešto čega nema« udruge Ludruga / Play "The Topic Is Something That Is Not There" by Ludruga association*

SUBOTA, 23. studenoga 2019. / SATURDAY, 23 November 2019

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / "Fritz Jahr" Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

9.45–10.00 *Otvaranje trećeg dana simpozija / Opening of the third day*

Sekcija »Jahr« / Section "Jahr"

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / "Fritz Jahr" Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

- 10.00–10.15 JOSIP PERIŠA (Hrvatska/Croatia): Filozofija književnosti: socrealistička književnost kao ideološki aparat države / Philosophy of Literature: Socrealism Literature as Ideological State Apparatus
- 10.15–10.30 IVANA IVANČIĆ MEDVED (Hrvatska/Croatia): Empatija u književnosti na primjeru djela Irene Vrkljan *Naše ljubavi, naše*

bolesti / Empathy in Literature on the Example of Work by Irena Vrkljan Our Loves, Our Illnesses

10.30–10.45 SEAD ALIĆ (Hrvatska/Croatia): Pad u prozu / Falling into Prose

10.45–11.00 SUZANA MARJANIĆ (Hrvatska/Croatia): Legalizacija ludila kroz umjetnost: izvedba simptoma duševne patnje / Legalising Madness Through Art: The Performance of Symptoms of Mental Suffering

11.00–11.15 *Rasprava / Discussion*

11.15–11.30 *Pauza / Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “P12” Hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

10.00–11.00 *Radionica filozofskog savjetovanja na temu patnje Aleksandra Fatića i Roberta Stojilovića / Workshop of philosophical counselling on the topic of suffering by Aleksandar Fatić and Robert Stojilović*

Plenarna predavanja / Plenary lectures

11.30–12.00 DAMIR SMILJANIĆ (Srbija/Serbia): »Čini kako ti nalaže tvoj demon!« Iluzionistički pogled na svijet Oskara Panizze i njegove aporije / “Do as Your Demon Obliges You to Do!” The Illusionistic Worldview of Oskar Panizza and his Aporias

12.00–12.15 *Rasprava / Discussion*

12.15–12.35 LABINOT KELMENDI (Kosovo): Madness and Literature: Foucault’s Encounter / Ludilo i književnost: Foucaultov susret

12.35–12.45 *Rasprava / Discussion*

12.45–13.00 *Pauza / Break*

Sekcija »Jahr« / Section “Jahr”

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

- 13.00–13.15 MATJAŽ POTRČ (Slovenia/Slovenija): “Out of the Blue” and Appreciation / »Iz vedrog neba« i uvažavanje
- 13.15–13.30 IVAN JARNJAK (Croatia/Hrvatska): R. D. Laing and the *Dialectics of Liberation* / R. D. Laing i *Dijalektika oslobođenja*
- 13.30–13.45 ŠTEFANIJA KOŽIĆ (Croatia/Hrvatska): Psychoanalysis and (Bio)Ethics: Practices of Language / Psihoanaliza i (bio)etika: prakse jezika
- 13.45–14.00 BERNARD ŠPOLJARIĆ (Croatia/Hrvatska): Ego Complexities / Kompleksnosti ega
- 14.00–14.15 *Rasprava / Discussion*
- 14.15–15.30 *Pauza za ručak / Lunch Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “P12” Hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

- 13.00–13.15 JOSIP ĆIRIĆ, MARINA NEKIĆ, KREŠIMIR ZAUDER (Hrvatska/Croatia): Filozofija i psihoterapije: konceptualni presjek iz enciklopedijske perspektive / Philosophy and Psychotherapies: Conceptual Intersection from Encyclopedic Perspective

- 13.15–13.30 JAN DEFRANČESKI (Hrvatska/Croatia): O hipotezi »thinking for speaking« Dana I. Slobina / About “Thinking for Speaking” Hypothesis by Dan I. Slobin
- 13.30–13.45 ANA DARIA BOKAN (Hrvatska/ Croatia): Jezično kreiranje realnosti i nerealnosti / Linguistic Creation of Real and Unreal
- 13.45–14.00 *Rasprava / Discussion*
- 14.00–15.30 *Pauza za ručak / Lunch Break*

Sekcija »Jahr« / Section “Jahr”

Mjesto / Location

Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a

- 15.30–15.45 IVICA KELAM, DARIJA RUPČIĆ KELAM (Hrvatska/Croatia): Mitska potraga za srećom – opsjena sreće: kratki osvrt o filozofiji sreće / The Mythical Pursuit of Happiness – a Mirage of Happiness: A Brief Overview of the Philosophy of Happiness
- 15.45–16.00 DAMIR HRŠAK (Hrvatska/Croatia): Četiri jahača suvremenog hrvatskog kapitalizma / Four Riders of Contemporary Croatian Capitalism
- 16.00–16.15 VESNA STANKOVIĆ PEJNOVIĆ (Srbija/Serbia): Revolucija volje za život u kapitalizmu / A Revolution of the Will to Live in Capitalism
- 16.15–16.30 *Rasprava / Discussion*
- 16.30–16.45 *Pauza / Break*

Sekcija »Laing« / Section “Laing”

Mjesto / Location

*Dvorana »P12«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a / “P12”
Hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

15.30–16.30 *Radionica »Aktivno slušanje i komunikacija« udruga Ludruga /
Workshop “Active Listening and Communication” by Ludruga
association*

16.30–16.45 *Pauza / Break*

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

Plenarno predavanje / Plenary lecture

16.45–17.15 DEMÉTRIUS A. FRANÇA (Brazil/Brazil): A Colonial Perspective on Mental Health and Prison Services in Brazil / Kolonijalna perspektiva mentalnog zdravlja i zatvorskih službi u Brazilu

17.15–17.30 *Rasprava / Discussion*

17.30–17.45 *Pauza / Break*

Mjesto / Location

*Dvorana »Fritz Jahr«, Centar za integrativnu bioetiku, Ivana Lučića 1a /
“Fritz Jahr” Conference hall, Centre for Integrative Bioethics, Ivana Lučića 1a*

- 17.45–18.00 ERIK BREZOVEC, STELA FUMIĆ (Hrvatska/Croatia): Revitalizacija i redefinicija socioterapije u suvremenom svijetu tokova / Revitalization and Redefinition of Socioterapy in the Contemporary World of Flows
- 18.00–18.15 TEA RADOVIĆ (Srbija/Serbia): Superpozicija i spletenost kvantne ličnosti / Superposition and Entanglement of Quantum Personality
- 18.15–18.30 BRUNO ĆURKO (Hrvatska/Croatia): Utjecaj glazbe na kvalitetu života – primjer *heavy metal* glazbe / Influence of Music on Life Quality – Example of Heavy Metal Music
- 18.30–18.45 LUKA PERUŠIĆ (Hrvatska/Croatia): Paraliza u snu: audiovizualni prikaz i filozofsko objašnjenje haluciniranja nepoznatih entiteta / Sleep Paralysis: Audiovisual Demonstration and the Philosophical Explanation of Hallucinating Unknown Entities
- 18.45–19.00 *Rasprava / Discussion*
- 19.00–19.30 *Zatvaranje skupa / Closing of the symposium*

PLENARNA IZLAGANJA

PLENARY LECTURES

FRANCESCA BRENCIO

*Faculty of Philosophy, University of Seville, Spain /
Odsjek za filozofiju, Sveučilište u Sevilli, Španjolska*

PHENOMENOLOGY AND MENTAL HEALTH

This lecture is focused on putting phenomenology in dialogue with psychiatry, concerning the methodological implications that this encounter can have both in clinical practices and philosophical challenges. The aim is to show how a phenomenologically informed psychiatry can “fill the gap” between clinical meanings and existential ones, overcoming the one-sided tendency of biological approach to describe and consequently treat psychopathological phenomena as a result of brain’s dysfunctions or merely bodily diseases. The method of applying phenomenology and hermeneutics to healthcare implies a new understanding of psychopathological phenomena conceived as a coherent way of being in the world. The advantages of this approach are methodological (i.e., focusing on subjective experiences and not only on symptoms), practical (i.e., phenomenology is helpful in hypothesizing therapy, in modifying the relationship between the clinician and the patient providing a person-centred approach) and theoretical (i.e. understanding illness, suffering and the limitation of human being’s freedom).

FENOMENOLOGIJA I MENTALNO ZDRAVLJE

S obzirom na metodološke implikacije koje može imati i u kliničkoj praksi i u filozofskim izazovima, ovo će izlaganje biti fokusirano na postavljanje fenomenologije u dijalog s psihijatrijom. Cilj je pokazati kako fenomenološki informirana psihijatrija može »popuniti jaz« između kliničkih i egzistencijalnih značenja, prevladavajući jednostranu tendenciju biološkog pristupa pri opisivanju i liječenju psihopatoloških pojava kao posljedica disfunkcije mozga ili samo tjelesnih bolesti. Metoda primjene fenomenologije i hermeneutike u zdravstvu podrazumijeva novo razumijevanje psihopatoloških pojava zamišljenih kao koherentan način postojanja u svijetu. Prednosti ovog pristupa su metodološke (tj. usredotočivanje na subjektivna iskustva, a ne samo na simptome), praktične (tj. fenomenologija je korisna u hipotetiziranju terapije, u modificiranju odnosa kliničara i pacijenta koji pruža pristup usredotočen na osobu) i teoretske (tj. razumijevanje bolesti, patnje i ograničenje slobode čovjeka).

DEMÉTRIOUS A. FRANÇA

*Federal Institute, University of Brasília, Brazil /
Federalni Institut, Sveučilište u Braziliji, Brazil*

A COLONIAL PERSPECTIVE ON MENTAL HEALTH AND PRISON SERVICES IN BRAZIL

Through the peripatetic group therapy made with residents of a mental health public institution in Brazil, which largely consisted of men that came from the prison system, it was possible to make a reflection about the impact of the socioeconomic inequalities in the access to of rights and guarantees of those mental health service users. There are available therapeutic possibilities for those who have the purchasing power to access their rights and guarantees, even if it does not correspond to the current legislation, and from the colonial perspective, it is possible to understand that the process of being sick and suffering of black and poor men in Brazil is worsened by abandonment.

KOLONIJALNA PERSPEKTIVA MENTALNOG ZDRAVLJA I ZATVORSKIH SLUŽBI U BRAZILU

Kroz peripatetičku grupnu terapiju napravljenu s grupom stanovnika javne ustanove za mentalno zdravlje u Brazilu, čiju su većinu činili muškarci koji dolaze iz zatvorskog sustava, bilo je moguće razmotriti utjecaj socioekonomskih nejednakosti u odnosu na pristup pravima i jamstvima dotičnih korisnika spram usluga mentalnog zdravlja. Postoje terapijske mogućnosti dostupne dovoljno moćnima da svoja prava i jamstva mogu kupiti, čak i kada nisu usklađene s trenutnim zakonodavstvom, a polazeći od kolonijalne perspektive moguće je razumjeti da napuštenost pogoršava proces bivanja bolesnim te patnju tamnoputih i siromašnih ljudi u Brazilu.

VASILE HATEGAN

*Institute of Social-Political Research, West University of Timișoara, Romania /
Institut za socio-politička istraživanja, Zapadno Sveučilište u Temišvaru, Rumunjska*

PHILOSOPHICAL COUNSELLING: THE WAY FROM PRACTICE TO PROFESSION IN ROMANIA

This lecture discusses the results of personal research about recognizing and implementing the new profession of philosophical counselling in Romania. It begins with examining the first preoccupations with philosophical practice and with the position expressed by some Romanian philosophers and continues with the contemporary premises of philosophical practice in Romania. The lecture identifies some dilemmas that practitioners in philosophical counselling face with, especially the confrontation between the academic philosophy and a practitioner who applies philosophy in practice. The solution was to take the role of mediator between these positions and find a way of acceptance and the renouncement of dispute to achieve mutual agreement. In research, we have studied the mediation model as a profession regulated and recognized in Romania since 2006 and we have identified many points of convergence with new philosophical practices and this process can be a good model for regulation of a new profession. Philosophical counselling can be a special profession that deserves to be regulated; the final test of this solution will be validated by the philosophical practice, applied into the people's lives.

FILOZOFSKO SAVJETOVANJE: PUT OD PRAKSE DO PROFESIJE U RUMUNJSKOJ

Izlaganje raspravlja o rezultatima osobnog istraživanje o prepoznavanju i primjeni nove profesije filozofskog savjetovanja u Rumunjskoj. Započinje se s razmatranjem prvih preokupacija filozofskom praksom i stava koji su iznijeli određeni rumunjski filozofi te se nastavlja sa filozofske prakse u Rumunjskoj. Izlaganje identificira neke dileme s kojima se suočavaju praktičari u filozofskom savjetovanju, posebice onu suočavanja akademske filozofije s praktikanom koji filozofiju uvodi u praksu. Rješenje je bilo zauzeti ulogu medijatora među tim pozicijama i pronaći način prihvatanja i odbacivanja prijedora da bi ste postigao sporazum. U istraživanju smo proučavali model posredovanja kao profesiju koja je u Rumunjskoj regulirana i priznata od 2006. godine te

smo identificirali mnoge točke konvergencije s novim filozofskim praksama, a taj postupak može biti dobar model za reguliranje nove profesije. Filozofsko savjetovanje može biti posebna profesija koja zaslužuje biti zakonski regulirana; konačni test ovog rješenja potvrdit će filozofska praksa, primijenjena u ljudskim životima.

THEODOR ITTEN

*Psychotherapeutic Praxis St. Gallen, Switzerland /
Psihoterapijska praksa St. Gallen, Švicarska*

THE SILENCE IN PHILOSOPHY AS A PROVOCATION

You can imagine how my inner conversation takes off, once the different voices within me get going. Some are older and others are still young and wild. I used to have an anarchistic phase briefly, then a certainly rebellious phase, full of righteous dogmatic thinking. Paradoxically, it was ideologically oppressing me. We in the so-called “anti-psychiatry” movement “knew” what was right and proper, we were blessed with the insights lacking in others, mainly the so-called academic and clinical psychiatry. First, do no harm! So what now? I will speak about how being silent in the philosophy of psychoanalysis and psychoanalysis of philosophy provokes.

TIŠINA U FILOZOFIJI KAO PROVOKACIJA

Možete zamisliti kako se odvija moj unutarnji razgovor, nakon što se razni glasovi u meni pokrenu. Neki su stariji, a drugi su još uvijek mladi i divlji. Imao sam svojedobno kratku anarhističku fazu, a onda definitivno buntovnu fazu, punu pravednog dogmatskog razmišljanja, koja me je, paradoksalno, tlačila ideologijom. Mi smo u takozvanom »antipsihijatrijskom« pokretu »znali« što je pravilno i ispravno, pritom bivajući blagoslovljeni uvidima drugih, no uglavnom, nedostajalo je takozvane akademske i kliničke psihijatrije. Prvo – ne šteti! I što sad? U izlaganju ću govoriti o tome kako šutnja provocira u filozofiji psihoanalize i psihoanalizi filozofije.

LABINOT KELMENDI

*Faculty of Philosophy, University of Prishtina, Kosovo /
Filozofski fakultet, Sveučilište u Prištini, Kosovo*

MADNESS AND LITERATURE: FOUCAULT'S ENCOUNTER

This presentation is an intersection between literature and madness where this meeting also marks the author who applies archaeological method to either decompose the normative narrative on madness or raise the fundamental question of "What is being normal?". Through his archival insight, Foucault attempted to tell us a different history about the birth of the clinic, madness, desire and literature or, as Jacques Derrida claims: "... book – to write a history of madness itself. Itself. That is, by letting the madness speak for itself." (Derrida 2001) This lecture will attempt to identify the addressed neuralgic points, such as: the police imperative as a police institution, the literary space, "what is madness?" and pre-psychiatry. The tracks that Foucault leaves will create the field of dialogue between what is known as anti-psychiatry (Laing, Cooper and Szasz) with the theory of literature (Blanchot and Bataille), not forgetting the literary works (of Gogol, De Sade, etc.) and this will be the backbone of this lecture.

LUDILO I KNJIŽEVNOST: FOUCAULTOV SUSRET

Ovo je izlaganje sjecište književnosti i ludila gdje, također, ovaj susret označava autora koji svojom arheološkim metodom ili dekonstruira normativnu pripovijest o ludilu ili postavlja temeljno pitanje »Što je to biti normalan?«. Foucault će nam svojim arhivističkim uvidom pokušati ispričati različitu povijest rođenja klinike, ludila, dresure i literature ili kao što tvrdi Jacques Derrida »Napisati knjigu povijesti samog ludila. Iz sebe. To jest, dopuštajući da ludilo govori samo za sebe.« (Jacques Derrida 2001) Ovaj će rad pokušati identificirati neuralgične točke nazvane sintagmama kao što su: policijski imperativ kao policijska institucija, književni prostor, »što je ludilo?« i predpsihijatrija. Tragovi koje Foucault ostavlja stvorit će polje dijaloga između onoga što je poznato kao antipsihijatrija (Laing, Cooper i Szasz) s teorijom književnosti (Blanchot i Bataille), ne zaboravljajući književna djela (Gogolj, De Sade, itd.), a što će biti okosnica ovog izlaganja.

ANDERS LINDSETH

*Nord University, Norway /
Sveučilište Nord, Norveška*

THERAPEUTIC EFFECTS OF PHILOSOPHICAL PRACTICE/COUNSELLING

Philosophical counselling is not a kind of treatment. Nevertheless, it has therapeutic effects. It offers orientation on the way of life – in which we necessarily experience life crises. The method of Philosophical Practice as dialogical counselling can be presented in three steps. First of all, a space of attention has to be opened up in the dialogue in which a client is listened to and is able to be listened anew, by their counsellor or by themselves. In this space, a place appears to which the dialogues returns and which they can examine further. And at this place, there is always present a certain group of issues. Such issues we may call inevitable life topics. Among these topics, we find the fundamental questions of existence which philosophy deals with.

TERAPEUTSKI UČINCI FILOZOFSKE PRAKSE/SAVJETOVANJA

Filozofsko savjetovanje nije vrsta liječenja. Unatoč tome, ima terapijske učinke. Nudi orijentaciju na životnom putu – na kojem nužno doživljavamo životne krize. Metoda filozofske prakse kao dijaloškog savjetovanja može se predstaviti u tri koraka. Prije svega, potrebno je otvoriti prostor pozornosti u dijalogu u kojemu je klijent saslušan te gdje iznova može biti saslušan od savjetnika ili sebe samog. U tom se prostoru pojavljuje mjesto na koje se dijalozi vraćaju i koje se može nadalje ispitati, a na tom mjestu uvijek je prisutan određen skup problema. Takva pitanja možemo nazvati neizbježnim životnim temama. Među tim temama nalazimo temeljna pitanja postojanja kojima se bavi filozofija.

DARKO MARČINKO

*Klinički Bolnički Centar Zagreb, Hrvatska /
University Hospital Centre Zagreb, Croatia*

PSIHODINAMIKA LJUBAVI I MRŽNJE

U izlaganju će se predstaviti knjiga *Psihodinamika ljubavi i mržnje*. U njoj autori psihodinamski interpretiraju ljubav i mržnju, opservirajući ih iz pozicije kako iz ranog razvoja tako iz aktualnih objektnih odnosa, pri čemu se analiziraju biološki, psihološki te socijalni faktori ljubavi i mržnje. Iznosen je osvrt i na forenzičke aspekte ljubavi i mržnje kao i na fenomen oprosta. Također, navode se i konkretni primjeri iz psihijatrijske i psihoterapijske prakse te iz područja književnosti i umjetnosti. Knjiga i prateći znanstveni skup logični su nastavak ranijih knjiga našeg tima u kojima su se obrađivale teme bitne za razumijevanje (i liječenje) raznih aspekata mentalnog zdravlja. Kao i kod ranijih knjiga koje smo uređivali (*Suicidologija*, 2011.; *Narcistični poremećaj ličnosti*, ožujak 2013.; *Poremećaji hranjenja*, listopad 2013.; *Od nasilja do dijaloga*, travanj 2014.; *Žalovanje*, prosinac 2014.; *Poremećaji ličnosti: stvarni ljudi, stvarni problemi*, svibanj 2015.; *Psihoanalitički modeli komunikacije u vremenu brzih promjena*, svibanj 2016.; *Histerija*, veljača 2017.; *Nelagoda u kulturi 21. stoljeća: psihodinamska rasprava*, veljača 2018.), i sada vezujemo izdavanje knjige uz stručni skup u HAZU-u (održan u rujnu 2019.) koji je tematski povezan sa sadržajem knjige.

PSYCHODYNAMICS OF LOVE AND HATE

In this lecture, the author will present the book *Psychodynamics of Love and Hate*. In it, the authors psychodynamically interpret love and hatred, observing them from the position of an early development, as well as current object relations, analyzing the biological, psychological and social factors of love and hate. The forensic aspects of love and hatred, as well as the phenomenon of forgiveness, are presented. Furthermore, specific examples are also cited, both in psychiatric and psychotherapy practice as well as in the fields of literature and art. The book and the accompanying scientific conference is a logical continuation of the earlier books of our team, which covered topics relevant to understanding (and healing) various aspects of mental health. As with previous books we edited (*Suicide*, 2011; *Narcissistic Personality Disorder*, March 2013; *Eating Disorders*, October 2013; *From Violence to Dialogue*, April 2014. g.; *Complaint*, December 2014; *Personality Disorders: Real Peo-*

ple, Real Problems, May 2015; *Psychoanalytic Models of Communication in a Time of Rapid Change*, May 2016; *Hysteria*, February 2017; *Discomfort in the Culture of the 21st Century: A Psychodynamic Discussion*, February 2018), and now, we are linking the publication of the book to a professional meeting at Croatian Academy of Sciences and Arts (held in September 2019), thematically related to the content of the book.

INKA MIŠKULIN

Fakultet za psihoterapeutsku znanost, Univerzitet Sigmunda Freuda u Ljubljani, Slovenija /

Faculty of Psychotherapy Science, Sigmund Freud University in Ljubljana, Slovenia

OPASNOST JEDNE JEDINE PRIČE

Promjena je paradigme nužna u razumijevanju psihičkih oboljenja da bi psihoterapijski tretman bio uspješan. Stajalište da mentalni simptomi nisu činjenice, već da su zajednička konstrukcija u terapijskom odnosu, podupire ideja prema kojoj se dijagnosticiranje temelji na hermeneutičkom krugu u dijalogu između psihijatra i pacijenta. To nalaže nužnost hermeneutičkog pristupa u psihoterapiji. Psihoterapeut, odnosno hermeneutičar, ne procjenjuje i ne klasificira iskustvo pacijenta, nego ga shvaća kao epistemički relevantno i ravnopravno. Time održava epistemičku pravednost kao nužan sastojak učinkovite psihoterapije. Terapeuti su dužni truditi se razumjeti svojeg sugovornika, ali djelovati i izvan svojih ordinacija te stvarati nova znanja koja sudjeluju u širenju razumijevanja i prihvaćanja raznolikosti u društvu.

THE DANGER OF A SINGLE STORY

The paradigm shift in understanding mental disorders is of paramount importance for efficient psychotherapy. The view that mental symptoms are not mere facts, but a common construction stemming from the therapeutic relationship, is supported by the idea that the diagnostic process is based upon a hermeneutic circle in the psychiatrist-patient dialogue. Such a view imposes the necessity of a hermeneutical approach to psychotherapy. A hermeneutical psychotherapist does not judge or classify a patient's experience but takes it epistemically relevant and equal. By doing so, the psychotherapist guarantees epistemic justice, a necessary constituent of effective psychotherapy. Therapists absolutely have to try and understand their interlocutors, but they also have to act outside their consulting rooms, creating and promoting new knowledge aimed at understanding and accepting diversity in society.

IVANA PAVIĆ ŠIMETIN

*Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatska /
Croatian Institute of Public Health, Croatia*

MENTALNO ZDRAVLJE I DOBROBIT ŠKOLSKE DJECE U HRVATSKOJ – NOVIJI IZABRANI POKAZATELJI I AKTIVNOSTI

Cilj je ovog izlaganja ukazati na vodeće javnozdravstvene izazove u adolescenciji, temeljene na pokazateljima zdravlja i zdravstvenog ponašanja cjelokupne populacije učenika. Istraživanje o zdravstvenom ponašanju učenika (Health Behaviour in School-aged Children, HBSC) međunarodno je istraživanje koje se provodi u suradnji sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom u više od 40 zemalja i regija Europe i svijeta, uključujući Hrvatsku. Provodi se više od 30 godina, a u Hrvatskoj od 2002. Hrvatski zavod za javno zdravstvo nositelj je istraživanja uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i podršku Ministarstva zdravlja. Posljednji je put provedeno 2018. godine kada je globalno anketirano više od 210 000 učenika, od toga približno 6000 učenika i učenica iz Hrvatske. Uključeni su učenici u dobi od 11, 13 i 15 godina. Uočeni trendovi od 2002. do 2018. pokazuju da su najugroženije, po pitanju subjektivnog zdravlja i dobrobiti, učenice u dobi od 15 godina od kojih gotovo jedna trećina pokazuje rizik na području mentalnog zdravlja. Zabilježen je trend blagog porasta zadovoljstva životom od 2002., ali i pogoršanja subjektivnog zdravlja od 2006. Tjelesna aktivnost kao izrazito važan faktor pravilnog rasta i razvoja djece opada porastom dobi te je niža kod ženskog spola. Vrijeme provedeno pred televizijski ekranom smanjuje se od 2002. godine te se televizijski ekran zamjenjuje računalom, mobitelom ili drugim uređajima. Najveći izazov predstavlja pitanje pušenja i konzumiranja alkohola po čemu je Hrvatska 2014. godine bila vrlo visoko u odnosu na druge zemlje. Godine 2018. zabilježeno je smanjenje pušenja i konzumiranja alkohola u odnosu na 2014., no pitanje je hoće li biti dovoljno da se povoljnije pozicioniramo u odnosu na druge zemlje. Rano otkrivanje rizika u mentalnom zdravlju školske djece metodom odabira u okviru sistematskih pregleda učenika jedan je od efikasnih alata u prevenciji i poboljšanju zdravlja i dobrobiti. Neophodne su strukturalne promjene koje će našim učenicima učiniti zdrave izbore lakše dostupnim od nezdravih.

MENTAL HEALTH AND WELL-BEING OF SCHOOL CHILDREN IN CROATIA – RECENT SELECTED DEVELOPMENTS

This presentation aims to highlight the leading public health challenges in adolescence based on indicators of student health and health behaviour of the entire student population. The Health Behavior in School-Aged Children (HBSC) is an international study conducted in collaboration with the World Health Organization in more than 40 countries and regions in Europe and the world, including Croatia. It has been running for more than 30 years and in Croatia since 2002, where the Croatian Institute of Public Health is the holder of the research with the consent of the Ministry of Science, Education and Sports and the support of the Ministry of Health. It was last conducted in 2018 when more than 210,000 students were surveyed globally, of which approximately 6,000 were from Croatia. Students of age 11, 13 and 15 were included. The observed trends from 2002 to 2018 show that, in terms of subjective health and well-being, the most vulnerable are the female students' at the age of 15 years, of which almost one-third show mental health risks. There has been a trend of a slight increase in life satisfaction since 2002, as well as a decline in subjective health since 2006. Physical activity, as an extremely important factor for proper growth and development of children, is declining with age and is lower in female students. Time spent in front of the TV screen has been decreasing since 2002, replacing the TV screen with computers, mobile phones or other devices. The biggest challenge is the issue of smoking and drinking alcohol, which positioned Croatia very high in 2014 compared to other countries. 2018 has seen a slight decrease compared to 2014, but the question is whether it will be enough for us to position ourselves more favourably than other countries. Early detection of risks in the mental health of school children by the method of selection within the systematic screening of students is one of the effective tools in the prevention and improvement of health and well-being. Structural changes are needed to make healthy choices more easily available to our students than unhealthy ones.

DAMIR SMILJANIĆ

*Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija /
Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia*

»ČINI KAKO TI NALAŽE TVOJ DEMON!« ILUZIONISTIČKI POGLED NA SVIJET OSKARA PANIZZE I NJEGOVE APORIJE

U izlaganju će biti riječi o burnom životu njemačkog pisca, esejista i satiričara Oskara Panizza (1853. – 1921.) kao i o njegovu sukobu sa zakonom i vlašću, zbog čega je morao provesti godinu dana u zatvoru. Balansirajući na granici između stvarnog i iluzornog, genijalnosti i ludila, ovaj karizmatični autor proživio je život pun proturječja: započeo je kao psihijatar, postao pisac, a svoju životnu odiseju okončao kao pacijent u sanatoriju. Nadovezujući se na Maxa Stirnera, Panizza je zastupao iluzionizam kao legitiman pogled na svijet: halucinacija je ono stvarno, a stvarnost samo umišljena. Izlaganje treba pokazati da se ne radi o stvaratelju pomračenog uma, nego o nekome tko je preispitivao granicu između normalnog i nenormalnog, u izvjesnom smislu anticipirajući kritiku normativnih postavki institucionalne psihijatrije.

“DO AS YOUR DEMON OBLIGES YOU TO DO!” THE ILLUSIONISTIC WORLDVIEW OF OSKAR PANIZZA AND HIS APORIAS

The lecture is dealing with the turbulent life of German writer, essayist and satirist Oskar Panizza (1853–1921) and also with his confrontation with the law and authorities whereupon he was sentenced to one-year imprisonment. Balancing on the boundary between reality and illusion, ingeniousness and insanity, this charismatic author spent a life full of contradictions: he began to work as a psychiatrist but shortly afterwards he became a writer, and finally, he ended his life odyssey as a patient in a sanatorium. Following the ideas of Max Stirner, Panizza subscribed to illusionism as a valid *Weltanschauung*: hallucination is real, reality is chimerical. The lecture aims to show that we don't have a case of a mentally disordered person, rather, an author who was questioning the boundaries between normality and abnormality, anticipating the criticism of normative assumptions of the institutionalized psychiatry.

DANIJELA TIOSAVLJEVIĆ

*Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Srbija /
Faculty of Medicine, University of Belgrade, Serbia*

MORALNOST KAO PSIHIČKA FUNKCIJA ČOVJEKA – MORALNO MIŠLJENJE I/ILI MORALNO PONAŠANJE

Razumijevanja su morala brojna i različita, a u ovom će izlaganju moral biti prikazan kao jedna od psihičkih funkcija čovjeka, odnosno integrativni dio njegova psihičkog identiteta. Kroz povezanost morala s ostalim psihičkim funkcijama te analizu normalne i poremećene moralnosti, govorit će se i o onim psihičkim poremećajima u kojima se poremećena moralnost manifestira. Objasnit će se način na koji su moralno rasuđivanje i moralno-relevantno ponašanje povezani, kao i značaj osnovne strukture ličnosti u odnosu na iskazivanje različitih modaliteta amoralnosti.

MORALITY AS A PSYCHOLOGICAL FUNCTION OF HUMAN BEING – MORAL REASONING AND/OR MORAL BEHAVIOUR

Morality is understood in numerous and very different ways. In this presentation, we will explain morality as an innermost psychological function, and as an integral part of the psychological identity of every human being. Through discussion about how morality relates to other psychological functions and by analyzing disorders of morality, we will mention those psychiatric disorders in which such disorders manifest themselves. It will be explained whether moral reasoning and moral behaviour are connected to each other, as well as the impact of basic character features on the occurrence of different modalities of amorality.

SEKCIJSKA IZLAGANJA

SECTION PRESENTATIONS

IVO ALEBIĆ

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia*

SLOBODA I SMISAO U SLUŽBI ZADOVOLJENJA EGZISTENCIJE

Stvoritelj je rekao: »Želim nešto sakriti od ljudi dok ne budu spremni za to. To je spoznaja da oni stvaraju svoju vlastitu stvarnost.« Orao, losos i bizon ponudiše mu za skrovište Mjesec, dno Oceana i Velike ravnice. No stvoritelj ih nije poslušao. Baka koja živi u grudima Majke Zemlje i koja nema fizičke oči nego vidi duhom reče stvoritelju: »Stavi je u njih, sakrij tu spoznaju u ljudska bića!« Stvoritelj odgovori: »Učinjeno je!« Htjeli bismo apsolutnu slobodu, no kad shvatimo da je imamo, bježimo od takve vrste odgovornosti. Također, želimo vanjski, objektivni smisao, no kada otkrijemo objektivitet smisla u subjektivitetu, umjesto da se prepustimo stvaranju, bježimo od takve koncepcije smisla. U izlaganju ću ponuditi perspektivu koja bi trebala rasvijetliti slobodu i smisao na način koji će zadovoljiti egzistenciju našeg bića.

FREEDOM AND MEANING IN THE SERVICE OF SATISFYING EXISTENCE

The Creator said: "I want to hide something from people until they are ready for it. This is the realization that they are creating their own reality." The eagle, the salmon, and the bison offered him the Moon, the bottom of the Ocean, and the Great Plains, for shelter. But the creator did not obey them. The grandmother, who lives in the bosom of Mother Earth and who has no physical eyes but sees in spirit, said to the creator: "Put it in them, hide that knowledge in human beings!" The Creator replied: "It is done!" We want the absolute freedom, but when we realize we have it, we run away from that kind of responsibility. We also want external, objective meaning, but when we discover the objectivity of meaning in subjectivity, instead of indulging in creation, we try to avoid such a concept of meaning. In my presentation, I will offer a perspective that should illuminate freedom and meaning in a way that will satisfy the existence of our being.

SEAD ALIĆ

*Sveučilište Sjever, Hrvatska /
University North, Croatia*

PAD U PROZU

Pronalazak pisma predstavlja nastanak sredstva za skladištenje podataka. Kao sredstvo za skladištenje podataka, proza je odredila karakter vremena u kojemu će skladištenje biti važnije od čina stvaranja, odnosno proizvodnje. Time je tehnika skladištenja postala važnijom od supstance koja se skladištila. U vremenima prije pisma čovjek je skladištio pjevanjem. Pjevajući, čovjek je bio bliže i sebi i zajednici u kojoj je živio, pa i onome o čemu je pjevao i onome što je pjevao. Vrijeme proze u kojemu živimo idealno je za skladištare duha, no psiha i dalje traži živu riječ, živu osobu, život blizak govoru koji povezuje unutarnji i vanjski svijet, koji pjeva. Na primjeru pjesama Pavla Vuka-Pavlovića i njegove filozofije, izlaganje želi govoriti o potrebi filozofije za poezijom.

FALLING INTO PROSE

The invention of writing presents an invention of a means to store information. As means of storage, prose has defined the character of the times in which storing becomes more important than the act of creation, i.e. production. In this way, the storing technique becomes more important than the substance being stored. Before writing existed, man stored information through singing. When we sang, we were closer to ourselves and to the community we lived in, which included the subject and the form of the song. These times of prose that we are living in prove to be ideal for storing of the spirit, but the psyche still seeks a living word, a living person, a life that is closer to the speech connecting the inner with the outer world, speech that sings. Starting from the poetry and philosophy of Pavao Vuk-Pavlovic, this presentation aims to discuss the need to develop a philosophy of poetry.

IRENA BAKIĆ

*Sigmund Freud University, Vienna /
Sveučilište Sigmund Freud, Beč*

PSYCHOTHERAPY AS AN IMPLEMENT OF SOCIAL TRANSFORMATIONS

Individual transformation is a social transformation is an individual transformation is a social transformation. The summary of the presentation begins with paraphrasing poetry. By inserting poetics. By inserting a paraphrase of the famous verse "Rose is a rose is a rose" by surrealist poet Gertrude Stein. In verse, Stein problematized the naming of things, defining poetry as enactivism, moving, holistic; as an active state of knowing and feeling things. The presentation will try to circumvent Cartesian duality and emphasize the indivisibility of the transformation process in which, like an echo, every individual transformation becomes social. Like body-mind, embodied thought, body-thinking.

PSIHOTERAPIJA KAO ALAT DRUŠTVENIH PROMJENA

Individualna transformacija je društvena transformacija je individualna transformacija je društvena transformacija. Sažetak izlaganja započinje parafraziranjem poezije. Umetanjem poetike. Umetanjem parafraze slavnog stiha »Ruža je ruža je ruža je ruža«, nadrealističke pjesnikinje Gertrude Stein. Stihom je Stein problematizirala imenovanje stvari definirajući poeziju enaktivistički, pokretno, cjelovito – kao aktivno stanje poznavanja i osjećanja stvari. U izlaganju će se pokušati zaobići kartezijanski dualitet i biti naglašena nedjeljivost procesa transformacije u kojoj poput odjeka svaka individualna transformacija postaje društvenom. Poput tijelo-uma, utjelovljene misli, tijela koje misli.

NEJRA BEĆAREVIĆ

*Medicinski fakultet, Univerzitet u Tuzli, Bosna i Hercegovina /
Faculty of Medicine, University of Tuzla, Bosnia and Herzegovina*

ULOGA RELIGIJE U TERAPIJI KARCINOMA

Religioznost i duhovnost resursi su koje pacijenti često koriste u strategiji suočavanja s kroničnim bolestima. 70 % pacijenata s uznapredovalim karcinomom smatraju da religioznost ima glavnu ulogu u njihovoj sposobnosti borbe protiv karcinoma. Studije pokazuju da je aktivnije sudjelovanje u religioznim aktivnostima povezano s nižim mortalitetom pacijenata s karcinomom dojke. Individualna molitvena aktivnost pokazala se kao dobar nezavisan prognostički faktor u pacijenata koji primaju ANT. Religiozno nošenje s bolešću značajno nagovještava pozitivan utjecaj nakon sedam mjeseci od dijagnosticiranja karcinoma i ima pozitivan utjecaj na duševno blagostanje. Ono je povezano s niskim parametrima upale, kao što je nizak CRP, što vodi boljem odgovoru na terapiju i boljoj kvaliteti života. Zdravstveni radnici mogu ohrabriti pacijenta da iskoristi svoja religijska uvjerenja da bi se nosio s izazovima liječenja.

THE ROLE OF RELIGION IN CANCER THERAPY

Religiousness and spirituality are frequently used resources by patients as a strategy against chronic diseases. 70% of advanced cancer patients consider religiousness to play the main role in their ability to fight cancer. Studies show that more active participation in religious activities is connected to the lower mortality of breast cancer patients. Individual praying activity proved to be a good and independent prognostic factor for patients receiving ANT. Religious coping significantly suggests a positive effect 7 months after diagnosing cancer and has a positive influence on spiritual well-being. It is connected to the low parameters of inflammation such as low CRP, which leads to a better response to therapy and the higher quality of life. Health care professionals may encourage patients to use their religious beliefs to cope with the challenges of therapy.

ANA DARIA BOKAN

Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia

JEZIČNO KREIRANJE REALNOSTI I NEREALNOSTI

Unutar polja lingvistike i šireg interdisciplinarnog polja kognitivnih znanosti postoje teorije koje ne prikazuju jedino čovjeka kao kreatora jezika, već i jezik kao kreatora čovjekove svijesti i percipiranja realnosti. Proučavajući značenje jezika i njemu pripadnih pojmova, proučavamo samo pola cirkularnog procesa proizvodnje koji se događa između svijesti i jezika. Prvo postavljamo pitanje: postoji li univerzalno značenje nekoga pojma i koje bi ono bilo? Međutim, treba i pitati: ako i postoji univerzalno značenje pojma, mogu li onda nastupiti odstupanja od njega? Krajnji je cilj ovoga izlaganja pokušati odgovoriti na pitanje: što je potrebno da se značenje pojma promijeni isključivo u svijesti čovjeka?

LINGUISTIC CREATION OF REAL AND UNREAL

Within the field of linguistics and the broader interdisciplinary field of cognitive sciences, there are theories that not only portray man as the creator of language but also language as the creator of human consciousness and perception of reality. In studying the meaning of language and its concepts, we study only half of the circular production process that occurs between consciousness and language. We first ask the question: is there a universal meaning for a term and what would it be? However, one has to ask: if there is a universal meaning to the term, then can deviations from it occur? The ultimate goal of this presentation is to try to answer the question: what is needed to change the meaning of the term solely in the mind of man?

ERIK BREZOVEC, STELA FUMIĆ

Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /

University Department of Croatian Studies, University of Zagreb, Croatia

REVITALIZACIJA I REDEFINICIJA SOCIOTERAPIJE U SUVREMENOM SVIJETU TOKOVA

Suvremeni čovjek suočen je sa svijetom tokova, svijetom u kojemu se klasične forme smisla ne mogu uzimati zdravo za gotovo. U takvom svijetu postoji težnja pojedinaca za povratkom kolektivnog smisla i sigurnosti. Ipak, takav smisao može se ostvariti samo pojedinačnim naporima i težnjama prema inkluziji u određenu zajednicu ili društvo. Takvi napori često su praćeni općom anksioznošću (posebice mladih) zbog nemogućnosti lakoće ostvarenja kolektivnosti. To rezultira situacijom koju opisuje izvještaj OECD-a prema kojem je proteklih godina upotreba antidepresiva u općoj populaciji dvostruko porasla. Postavlja se opće pitanje: jesmo li kao vrsta postali anksiozniji ili su posrijedi ovog fenomena socijetalne promjene? Iz navedenih razloga postoji potreba revitalizacije i redefinicije sociologije kao struke u procesu liječenja i izlječenja općeg socio-psihološkog stanja pojedinca. Uz sve beneficije i dostignuća suvremene psihologije i psihijatrije, sociologija pojedincu može ponuditi opću kontekstualizaciju današnjeg stanja kolektivne svijesti svojevrsnim socioterapijskim pristupom te pritom pojedincu olakšati snalaženje u svijetu nesigurnog značenja. S time na umu, osnovni je cilj ovog izlaganja redefinicija socioterapije kao svojevrsnog sociološkog pristupa i doprinosa zdravlju pojedinca temeljenom na znanstvenom razumijevanju socijalne integracije. Također, raspravljat će se o metodama i načinima prakse socioterapije kao i o načinima na koje se može funkcionalno implementirati u postojeće prakse psihijatrije i (kliničke) psihologije.

REVITALIZATION AND REDEFINITION OF SOCIOTHERAPY IN THE CONTEMPORARY WORLD OF FLOWS

The contemporary man is confronted with a world of flows, a world in which classical forms of meaning cannot be taken for granted. In such a world, there is an aspiration of individuals to return to collective sense and security. However, that kind of meaning can only be realized through individual efforts and aspirations for inclusion in a particular community or society. Such efforts are often accompanied by general anxiety (especially in young people) caused

by the inability to achieve that form of collectivity. All this results with the situation described by the OECD report which states that the use of antidepressants in the general population has doubled in recent years. The general question arises: have we become more anxious as a species or are there some societal changes in the middle of this phenomenon? For those reasons, there is a need for revitalization and redefinition of sociology as a profession in the process of rehabilitation and healing of the general socio-psychological state of an individual. With all the benefits and achievements of modern psychology and psychiatry, sociology can provide a general contextualization of the present state of collective consciousness with a kind of socio-therapeutic approach, thus making it easier for an individual to navigate a world of uncertain meaning. With this in mind, the main goal of this paper is to redefine sociotherapy as a kind of sociological approach that can contribute to the health of the individual based on a scientific understanding of social integration. The paper also discusses the methods and ways of practising sociotherapy, as well as the ways in which it can be functionally implemented in existing psychiatry and (clinical) psychology practices.

JOSIP ĆIRIĆ¹, MARINA NEKIĆ², KREŠIMIR ZAUDER¹

¹*Odjel za informacijske znanosti, Sveučilište u Zadru, Hrvatska /
Department of Information Sciences, University of Zadar, Croatia*

²*Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru, Hrvatska /
Department of psychology, University of Zadar, Croatia*

FILOZOFIJA I PSIHOTERAPIJE: KONCEPTUALNI PRESJEK IZ ENCIKLOPEDIJSKE PERSPEKTIVE

Filozofski korijeni psihoterapija uglavnom se predstavljaju kao anegdotalno nadahnuće, dok je sustavna analiza komunikacijskih kanala konceptualne razmjene manje zastupljena. U ovom izlaganju želimo prikazati dodirne točke dvaju područja iz perspektive enciklopedijski organiziranog znanja. Temeljna je pretpostavka kako enciklopedija predstavlja relevantnu i reprezentativnu organizaciju znanja u izvjesnom području. Kao primjer koristili smo *Routledge enciklopediju filozofije* i Elsevierovu *Enciklopediju psihoterapije*. Rabeći metodu analize kompleksnih mreža napravili smo statističku analizu mreže i vizualizaciju za svaku enciklopediju te identificirali središnje i periferne natuknice. Očekivano, raspodjela poveznica je Pareto tipa, a mreže predstavljaju mali svijet. Usporedili smo presjek pojmova dvaju enciklopedija i njihovu organizaciju.

PHILOSOPHY AND PSYCHOTHERAPIES: CONCEPTUAL INTERSECTION FROM ENCYCLOPEDIA PERSPECTIVE

The philosophical foundations of psychotherapy are usually presented in an anecdotal manner. More systematic analysis of the communication channels of conceptual interchange between them is less frequent. In this presentation, we wish to present the common points in both fields from the encyclopedic point of view. The basic assumption is that encyclopedia is a relevant and representative organization of the knowledge in a certain field. We have used the *Routledge Encyclopedia of Philosophy* and Elsevier's *Encyclopedia of Psychotherapy* as our main examples. Both statistical analysis and network visualization were made for each encyclopedia using complex network analysis method. Both central and peripheral concepts were identified. As expected, the distribution is of Pareto-type and the networks are of a small-world type. We have also compared the conceptual overlap between these encyclopedias and their organization.

BRUNO ĆURKO

Filozofski fakultet, Sveučilište u Splitu, Hrvatska /

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split, Croatia

UTJECAJ GLAZBE NA KVALITETU ŽIVOTA – PRIMJER *HEAVY METAL* GLAZBE

Mnoga istraživanja pokazuju korisnost glazbe u svrhu poboljšanja kvalitete ljudskog života. U različitim vrstama glazbene terapije, glazba može pomoći emocionalnom zdravlju, ali isto tako pomaže pacijentima nositi se sa stresom te poboljšava psihičku dobrobit. *Verywell Mind* tvrdi kako glazba može: poboljšati kognitivne performanse; smanjiti stres; smanjiti apetit, poboljšati pamćenje; pomoći u nošenju s boli; poboljšati kvalitetu sna, poboljšati motivaciju; poboljšati raspoloženje; smanjiti simptome depresije, a također može poboljšati izdržljivost i radni elan. *Heavy metal* je glasna, agresivna i divlja glazba, razvijena krajem 1960-ih i početkom 1970-ih. Po Nietzschevoj teoriji balansa dionizijskih i apolonskih elemenata, heavy metal je prava umjetnost. Heavy metal beskompromisno slavi život (dionizijski element), ali sadrži i apolonske elemente, poput discipline i razuma. Heavy metal je i teatralan te stvara umjetnost na pozornici. U svom predavanju pokazat ću kako heavy metal glazba utječe na kvalitetu života svojih obožavatelja.

INFLUENCE OF MUSIC ON LIFE QUALITY – EXAMPLE OF HEAVY METAL MUSIC

Many studies show that music can be useful for improving the quality of human life. In different types of music therapy, music may help with emotional health, but it can also help patients cope with stress, and boost psychological well-being. *Verywell Mind* claims that music can: improve cognitive performance; reduce stress; make a person eat less; improve memory; help manage pain; improve sleep quality; improve motivation; improve mood; reduce the symptoms of depression, and also, music can improve endurance and performance. Heavy metal is loud, aggressive and wild music, developed in the late 1960s and early 1970s. Regarding Nietzsche's theory of balance of Dionysian and Apollonian elements, heavy metal is a real art. Heavy metal is uncompromising in its celebration of life (Dionysian), but it also contains the Apollonian aspects, such as discipline and reason. Heavy metal is also theatrical and creates art on stage. In my lecture, I will show how heavy metal music affects the quality of life of its fans.

JAN DEFRANČESKI

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia*

O HIPOTEZI »THINKING FOR SPEAKING« DANA I. SLOBINA

Dan I. Slobin, američki profesor emeritus psihologije i lingvistike, svojom je hipotezom »thinking for speaking« doveo u pitanje temeljne pretpostavke jezičnog relativizma i time ujedno ponovno otvorio pitanje o odnosu jezika i mišljenja. Prema Slobinu, pozivajući se na Sapir-Whorfovu hipotezu, nije moguće povući jasne granice između jezika, mišljenja i objektivne stvarnosti. Drugim riječima, on se protivi statičkom shvaćanju odnosa jezika i mišljenja te predlaže novo dinamičko shvaćanje potonjeg odnosa. Cilj je izlaganja, pomoću jezičnih primjera, pokušati objasniti temeljne pretpostavke hipoteze »thinking for speaking« Dana I. Slobina te pokušati prikazati njezinu važnost u povijesti razvoja jezičnog relativizma.

ABOUT “THINKING FOR SPEAKING” HYPOTHESIS BY DAN I. SLOBIN

Dan I. Slobin, American professor emeritus of psychology and linguistics, with his “thinking for speaking” hypothesis called into question the basic assumptions of linguistic relativism and at the same time reopened the question of the relation between language and thought. According to Slobin, by referring to the Sapir-Whorf hypothesis, it is not possible to draw a clear line between language, thought and objective reality. In other words, he opposes a static understanding of the relationship between language and thought and proposes a new dynamic understanding of the latter relationship. The purpose of the presentation, using linguistic examples, is to try to explain the basic assumptions of the “thinking for speaking” hypothesis by Dan I. Slobin and to try to show its importance in the history of the development of linguistic relativism.

GORDANA DVORNEKOVIĆ

*Socijalno uslužna zadruga »Martinov plašt«, Hrvatska /
Social Service Cooperative »Martinov plašt«, Croatia*

SURADNJA SOCIJALNIH PODUZETNIKA

U izlaganju će se predstaviti »SUZ Martinov plašt« i sastav njezinih članova te udruge »Dom nade« i »KLA Siget«. Osim pregleda djelokruga aktivnosti i pragmatičnih primjera suradnje koju provodimo u praksi, uz naglasak na važnosti udruživanja, sinergije i zajedničkih planiranja, naznačit će se dosadašnji projekti, problemi i planovi za budućnost.

COOPERATION OF SOCIAL ENTREPRENEURS

In this presentation, the author will present “SUZ Martinov Plašt” and its members, as well as “Hope Home” and “KLA Siget” associations. Besides the overview of the activities and pragmatic examples of the cooperation that we are practising, with the emphasis on the companionship, synergy and the collective planning, contemporary projects, problems and future plans will be denoted.

MARCUS GREENALL

*Sir Charles Gairdner Hospital, Perth, Australia /
Bolnica Sir Charles Gairdner, Perth, Australija*

REFLECTIONS ON AUTONOMY AND VULNERABILITY IN DECISION MAKING CAPACITY

This presentation will explore certain ethical concerns related to the assessment of decision making capacity in general hospital in-patients. Clinicians are often guided by the medico-legal concepts of capacity that split patients into those who lack capacity and those who retain it. A more nuanced approach to capacity is perhaps better suited for understanding patients vulnerabilities and seeking to support their decision making and best interests whilst walking the line between non-interference and overly paternalistic care.

REFLEKSIJE O AUTONOMIJI I RANJIVOSTI PRI SPOSOBNOSTI ZA DONOŠENJE ODLUKA

Ova prezentacija istražiti će etičke probleme povezane s procjenom sposobnosti donošenja odluka kod općih bolničkih pacijenata. Kliničari se često vode medicinsko-pravnim konceptima sposobnosti koji pacijente dijele na one koji nemaju taj kapacitet i na one koji ga zadržavaju. Nijansirani pristup kapacitetu možda je bolje prilagođen razumijevanju ranjivosti pacijenata i nastojanju da se podrži njihovo donošenje odluka i najbolji interesi, krećući se linijom između neposredovanja i pretjerano paternalističke skrbi.

ALEKSANDAR FATIĆ¹, MARIJA SIMONOVIĆ²

¹Institute for Philosophy and Social Theory, University of Belgrade, Serbia / Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu, Srbija

²Faculty of Media and Communication, University of Belgrade, Serbia / Fakultet za medije i komunikacije, Univerzitet u Beogradu, Srbija

PSYCHOTHERAPY AND EVIL

This presentation discusses the value aspects of psychotherapy, primarily all the unsustainability of the assumption of a “value neutrality” of psychotherapy. The author considers the key issue of the capacity of a personality to take a moral stance on one’s own choices, which at least in a part of the traditional psychodocine is a defining diagnostic criterion for a psychosis. This understanding of moral values as central to the very diagnostic process continues with an original understanding of psychiatry as a discipline, at least since Philippe Pinel and his founding of the clinic as a “moral reform” of the patient. In the later development of psychiatry and the psy-professions in general (including psychology and the allied vocations), this moralistic content of psychotherapy has been neglected, only to resurface in some of the recent considerations of the concepts of good and evil as a context for psychotherapy (Scott Peck and others). The significance of this topic reverberates in the state-of-the-art debate over the metaphysics of personality and dependency of the entire conceptualisation of the psy-professions on metaphysics, including the orientational values of good and evil.

PSIHOTERAPIJA I ZLO

Izlaganje se bavi vrijednosnim kontekstom psihoterapije, prije svega, neodrživošću pretpostavke o »vrijednosnoj neutralnosti« psihoterapeuta. Ono razmatra ključni aspekt sposobnosti osobe da zauzme moralni stav prema vlastitim izborima koji bar u dijelu doktrinarne psihijatrijske tradicije predstavlja jedan od kriterija za dijagnosticiranje psihoze u slučaju da je takav kapacitet smanjen ili uništen. Ovaj stav zapravo temelji izvorno razumijevanje same svrhe psihijatrije kao discipline još od Philippea Pinela i njegova utemeljenja klinike kao »moralne reforme« pacijenta. U kasnijem razvoju psihoterapije i psiho-profesija u cjelini (psihijatrije, psihologije i povezanih zanimanja), zanemaren je i izmijenjen ovaj sadržaj značenja psihoterapije, a kasnije je aktualiziran u novijim razmatranjima pojma zla te ontologije dobra i zla kao konteksta psihoterapije (Scott Peck i drugi). Značaj ove teme ogleda se u suvremenoj debati o metafizici ličnosti i o zavisnosti cjelokupne konceptualizacije psiho-profesija o metafizici, uključujući i njene orijentacijske vrijednosti dobra i zla.

BEHZAD HADŽIĆ¹, ELMA HADŽIĆ²

¹Dom zdravlja Ključ, Bosna i Hercegovina / Health Center Ključ, Bosnia and Herzegovina

²Centar za mentalno zdravlje Ključ, Bosna i Hercegovina / Centre for Mental Health Ključ, Bosnia and Herzegovina

POGREŠKE I DILEME U POKUŠAJIMA DESTIGMATIZACIJE OSOBA S MENTALNIM POREMEĆAJIMA

Stigmatizacija ima korijene u negativnim društvenim stereotipima i predrasudama te svaki pokušaj destigmatizacije treba ići u pravcu dekonstrukcije negativnih socijalnih stavova i stereotipa koji u svojoj kulturnoj matrici nose visok nivo straha od drugog i drugačijeg te koji služe kao brzi društveni odgovor na sve različitosti. Zapravo, stigma predstavlja represivni odgovor društva koji je usmjeren prema obrani od prijeteće opasnosti koju pojedinci vide u osobama s mentalnim poremećajima. U osnovi »opasnosti« leži strah od vlastitog ludila i od nemogućnosti kontrole nejasnoće koja se javlja u kontaktu s tim osobama. Svjedočimo dugogodišnjoj zabludi svih uključenih u proces destigmatizacije, naime, da je dovoljan samo intelektualni angažman. Međutim, ono emocionalno (strah od vlastitog ludila) ne možemo mijenjati samo kroz ono intelektualno.

ERRORS AND DILEMMAS IN ATTEMPTS TO DESTIGMATISE PERSONS WITH MENTAL DISORDERS

The stigmatisation is rooted in the negative social stereotypes and prejudice, and any attempt to destigmatise should aim towards deconstructing the negative social attitudes and stereotypes that carry a high level of fear of the other and the difference in their cultural matrix, which serves as a rapid social response to all diversity. In fact, stigma represents a repressive response from society that is geared toward defence against the threat that the individuals sees in people with mental disorders. At the root of the "danger" lies the fear of our own madness and the inability to control the ambiguity that occurs in contact with these persons. Namely, we are witnessing the long-held misconception of everyone involved in the process of destigmatisation that only intellectual engagement is sufficient. However, we cannot change the emotional (fear of our own madness) only through the intellectual.

DAMIR HRŠAK

*Metalurški fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Metallurgy, University of Zagreb, Croatia*

ČETIRI JAHAČA SUVREMENOG HRVATSKOG KAPITALIZMA

U biblijskog knjizi »Otkrivenje« postoje četiri jahača apokalipse i prema njima je postavljena analogija s »četiri jahača suvremenog hrvatskog kapitalizma«. To su: deportacija kao lažna mobilnost, tjeskobnost kao lažna fleksibilnost, beskrupuloznost kao lažna izvrsnost i krvoločnost kao lažna konkurentnost. Ukazano je na izobličavanje pojmova mobilnosti, fleksibilnosti, izvrsnosti i konkurentnosti u gotovo orvelovskim razmjerima. Sagledavanje aktualne hrvatske zbilje provedeno je s pozicija holističkog environmentalizma. Prevladavajuće moralne norme suvremenog hrvatskog kapitalističkog društva uglavnom se temelje na sebičnosti, snalažljivosti i beskrupuloznosti, pri čemu je bitno biti jak, inteligentan i moćan.

FOUR RIDERS OF CONTEMPORARY CROATIAN CAPITALISM

There are four riders of the apocalypse in the biblical book of "Revelation", hence the analogy with "four riders of modern Croatian capitalism". These are deportation as false mobility, anxiety as false flexibility, unscrupulousness as false excellence and bloodthirst as false competitiveness. The distortion of the concepts of mobility, flexibility, excellence and competitiveness of almost Orwellian scale is unveiled. The analysis of the current Croatian reality was conducted from the standpoint of holistic environmentalism. The prevailing moral norms of contemporary Croatian capitalist society are mainly based on selfishness, resourcefulness and unscrupulousness, where it is important to be strong, intelligent and powerful.

IVANA IVANČIĆ MEDVED

*Srednjoškolski đački dom Osijek, Hrvatska /
High school Dormitory Osijek, Croatia*

EMPATIJA U KNJIŹEVNOSTI NA PRIMJERU DJELA IRENE VRKLJAN *NAŠE LJUBAVI, NAŠE BOLESTI*

KnjiŹevno-umjetnička djela prepoznatljiva su po jezičnom umijeću autora. Jezik kao medij i jezično umijeće kao diskurs nose spoznajnu vrijednost djela. Posredstvom pripovijesti gradi se knjiŹevni svijet. Kroz pripovijesti mi upoznajemo svijet oko nas, susrećemo se s ljudskim karakterima, sudbinama i pojavama. KnjiŹevno djelo ima svoj utjecaj i učinke na čitatelja, proširuje mu vidike, izaziva emocije, razvija empatiju i razumijevanje za različitosti. Lijepa knjiŹevnost ne prikazuje samo ideal života. Naprotiv, ona prikazuje svu stvarnost, jad, dramu, traumu i tragediju knjiŹevnih likova. Takve priče trebale bi izazvati sućut i katarzično djelovati na čitatelja. KnjiŹevnost tek u tom činu ostvaruje svoju istinsku bit i svrhu. U toj spoznajnoj dimenziji razmotrit ćemo djelo suvremene hrvatske knjiŹevnice Irene Vrkljan *Naše ljubavi, naše bolesti* i pokušati detektirati moć empatije i ljubavi u gradnji osobnog razvoja i kvalitete života.

EMPATHY IN LITERATURE ON EXAMPLE OF WORK BY IRENA VRKLJAN *OUR LOVES, OUR ILLNESSES*

Literary works are recognizable for the language skills presented in them. Language as medium and language as discourse carry the cognitive value of a literary work. The literary world is built through the narrative. Through narratives we get to know the world around us, we encounter human characters, destinies and phenomena. A literary work has influences and effects on the reader by broadening their perspectives, provoking emotions, developing empathy and understanding diversity. Fine literature not only portrays the ideal of but also all of the reality: misery, drama, trauma and tragedy of literary characters. Such stories should elicit compassion and have cathartical effect on the reader. It is only in this act that literature realizes its true essence and purpose. In this cognitive dimension, we will look at the work of contemporary Croatian writer Irena Vrkljan *Our love, our illnesses* and try to detect the power of empathy and love in building personal development and quality of life.

LUKA JANEŠ¹, IVOR KOS²

¹University Centre for Integrative Bioethics, University of Zagreb, Croatia / Sveučilišni centar za integrativnu bioetiku, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

²University Department of Croatian Studies, University of Zagreb, Croatia / Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska

PSYCHOPATHOLOGICAL HERMENEUTICAL CIRCLE AND THE PHENOMENOLOGY OF LIFE-SPACE

In this lecture, the authors will present the concept of psychodiagnostic hermeneutical circle, which implies an integrative contextual approach to the life of individual, directed towards their psychopathological synthesis. As a normative factor, we will implement a hypothesis on the phenomenology of life space (Thomas Fuchs), which semantically encompasses the phenomenological orientation and realization of person at the various levels of manifestation. As an argumentative aid, we will use A. Maslow's concept of the hierarchy of needs – a fundamental concept derived from his humanistic psychology, i.e. his humane theory of personality.

PSIHOPATOLOŠKI HERMENEUTIČKI KRUG I FENOMENOLOGIJA ŽIVOTNOG PROSTORA

U izlaganju će se prezentirati koncept psihodijagnostičkog hermeneutičkog kruga pod kojim se podrazumijeva integrativni kontekstualni pristup životu pojedine osobe, usmjeren spram njegove psihopatološke sinteze. Kao normativni čimbenik implementirat će se hipoteza fenomenologije životnog prostora (Thomas Fuchs) koja semantički obujmljuje fenomenološku orijentaciju i realizaciju osobe na raznim manifestacijskim razinama. Kao argumentativna ispomoć koristit će se hijerarhija potreba A. Maslowa – fundamentalni koncept koji je proizašao iz njegove humanističke psihologije, odnosno humane teorije ličnosti.

IVAN JARNJAK

*Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia /
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska*

R. D. LAING AND THE *DIALECTICS OF LIBERATION*

Going beyond a strictly sectoral approach to the humanities, seeking the truly *New*, actually striving to overcome disciplinary thinking as such, is what connects the diverse thinkers, philosophers, psychologists, activists, (anti)psychiatrists and poets who gathered in 1967 at the unique congress in London called "The Dialectics of Liberation". This was a time when the behaviour patterns and the ideas of the *beat* generation, such as Ginsberg's, of the conference participants Snyder and others, are being transformed into the hippie counter-culture. In this presentation, I will briefly remind about this event, and the emphasis will be on R. D. Laing's talk. Laing was then already a well-established bohemian scientist at the time, whose radical ideas were then accepted by the new left-wing. Still, Laing is a clinician with an existential-phenomenological philosophical background, which should by no means be forgotten. Since we have already touched upon the counterculture and the so-called rock generation, to conclude the presentation we will mention the meeting of Syd Barrett and Laing. Barrett's state irresistibly resembled Lacan's assessment of Artaud's mental state thirty years earlier. What is interesting concerning the two, is that while Barrett, after being diagnosed as psychotic, has spent the rest of his life in Cambridge, painting his way away from everyone, Artaud has actually written some of his finest work just after leaving Rodez.

R. D. LAING I *DIJALEKTIKA OSLOBOĐENJA*

Nadilaženje strogo sektorskog pristupa humanističkim znanostima, traženje onog istinski *Novog*, zapravo težnja k prevladavanju disciplinarnog mišljenja, ono je što povezuje raznorodne mislioce, filozofe, psihologe, aktiviste, (anti)psihijatre i pjesnike koji su se daleke 1967. okupili na jedinstvenom skupu u Londonu na simpoziju »Dijalektika oslobođenja«. To je vrijeme kada se obrasci ponašanja i ideje *beat* generacije, primjerice Ginsberga, sudionika skupa, Snydera i drugih, transformiraju u hipijejskoj kontrakulturi. U izlaganju ću ukratko podsjetiti na ovaj događaj, a naglasak će biti na izlaganju R. D. Lainga. Laing je u to vrijeme već etablirani znanstvenik-boem čije su radikalne ideje u ono vrijeme prihvaćane i od nove ljevice. Ipak, Laing je kliničar

s egzistencijalno-fenomenologijskom filozofijskom pozadinom što se nipošto ne smije zaboraviti. Kada već spominjemo rock generaciju i kontrakulturu, na tome tragu ću u zaključku kao svojevrsni kuriozitet spomenuti susret Syda Barretta i Lainga koji neodoljivo podsjeća na tridesetak godina ranije Lacanovo prosuđivanje Artaudovog psihičkog stanja. Pritom je upečatljivo da je Barrett nakon dijagnosticirane psihoze do kraja života »tavorio« u Cambridgeu, slikajući daleko od svijeta, dok Artaud neka od najboljih djela piše upravo po izlasku iz Rodeza.

EVA JURKOVIĆ

*Sirius – Center for Psychological Counseling, Education and Research, Croatia /
Sirius – Centar za psihološko savjetovanje, edukaciju i istraživanje, Hrvatska*

ACT – ACCEPTANCE AND COMMITMENT THERAPY

Acceptance and Commitment Therapy (ACT) is one of the third wave approaches to cognitive-behavioral therapy. In ACT treatment, emphasis is placed on acceptance and mindfulness as ways of increasing psychological flexibility. The goal of the treatment isn't elimination of unpleasant emotions, but living in accordance to one's values. In other words, through ACT clients learn to open up to the unpleasant emotions, respond better when such emotions occur and not to avoid situations that cause them. In addition, through ACT treatment clients become aware of the values that guide them toward the useful actions they can take in their daily lives. The consequence of living in accordance with the values, opening up to negative emotions and increasing psychological flexibility is a deep sense of inner peace and fulfillment.

ACT – TERAPIJA PRIHVAĆANJEM I POSVEĆENOŠĆU

Terapija prihvaćanjem i posvećenošću (ACT – Acceptance and Commitment Therapy) jedan je od tretmanskih pristupa trećeg vala kognitivno-bihevioralnih terapija. U ACT tretmanu naglasak se stavlja na prihvaćanje i punu svjesnost kao načine povećanja psihološke fleksibilnosti. Cilj tretmana nije ukidanje neugodnih emocija, već život u skladu s vrijednostima. Drugim riječima, kroz ACT klijenti uče kako se otvoriti neugodnim emocijama, kvalitetnije reagirati kad se takve emocije pojave te ne izbjegavati situacije koje ih izazivaju. Osim toga, kroz ACT tretman klijenti osvještavaju vrijednosti koje ih usmjeravaju prema korisnim akcijama koje mogu činiti u svakodnevnom životu. U izlaganju će se postaviti teza da je posljedica života u skladu s vrijednostima, otvaranja nelagodnim emocijama i povećanja psihološke fleksibilnosti duboki osjećaj unutarnjeg mira i ispunjenosti.

KRIŽO KATINIĆ

Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /

University Department of Croatian Studies, University of Zagreb, Croatia

GRANICA IZMEĐU PSIHE I TIJELA

Proklamirano prevladavanje dihotomije tijela i psihe doživljavalo je različite stupnjeve potvrda i osporavanja kroz povijest, ali zato što te rasprave ne prestaju, očito je da igra proklamiranog jedinstva i praktične podjele nije dovela do izvjesnosti kojom bi se se makar na neko vrijeme ta tema zatvorila. Hiperprodukcija praktičnih rješenja za »vladanje tijelom« i hipertrofija naputaka za »otkrivanje tajni duše« nažalost nisu dovele do efikasnijeg upravljanja zdravljem kao dostignuća ovladavanja tijelom, kao što se ni bjesomučna potraga za srećom nije smanjila, već prati povećani broj nesretnih u kvantitativnim, ali i u varijacijama kvalitativnih stranputica nesreće. Ovaj se proces može ilustrirati relativno novim fenomenom »selfija«.

A BORDERLINE BETWEEN PSYCHE AND BODY

The often proclaimed overcoming the dichotomy of body and psyche has been drifting through different levels of affirmation and questioning through history of thought. However, since the issue has not diminished, it comes evident that such an interplay between the proclaimed unity and practical division has not reached a certitude which would have closed the discussion for a while. Hyperproduction of practical solutions to “master one’s body” and a hypertrophy of instruction to “unveil the secrets of the soul” unfortunately have not led to a more efficient health management in terms of mastering the body, just as a vigorous search for happiness has not declined but accompanied the increasing number of unhappy persons, as well as variants of qualitative paths to unhappiness. This process may be illustrated by a relatively new phenomenon of “selfie”.

IVICA KELAM,¹ DARIJA RUPČIĆ KELAM²

¹Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska /

Faculty of Education, J. J. Strossmayer University of Osijek

²Filozofski fakultet, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Hrvatska /

Faculty of Humanities and Social Sciences, J. J. Strossmayer University of Osijek

MITSKA POTRAGA ZA SREĆOM – OPSJENA SREĆE: KRATKI OSVRT O FILOZOFIJI SREĆE

Prema nekim autorima, u 21. st. postoji nekoliko velikih projekata o ljudskoj agendi. Jedan od njih težnja je za pronalaskom ključa za osobnu sreću. Ljudi sve više počinju uvidati kako golemi sustavi nekada stvoreni s ciljem jačanja nacije, kao što su obrazovanje, zdravstveni sustav i sustav socijalne skrbi, trebaju služiti sreći i blagostanju pojedinca, a ne obrnuto kao do sada. Tako se pravo na potragu za srećom preobrati u prirodno pravo na sreću. Harari tvrdi kako bismo BDP po glavi stanovnika kao glavno mjerilo procjene nacionalne uspješnosti trebali nadopuniti ili zamijeniti BDS-om – bruto domaćom srećom. U izlaganju ćemo razmatrati neke od glavnih ideologija i strategija usmjerenih postizanju toga cilja. Optimalizacija ljudskog iskustva, strategije samoobmanjivanja i ideologija sklada služe kao filteri stvarnosti u kojoj se pojedinac nalazi. Ljude je potrebno obmanuti, dovesti ih u stanje veselosti i to sve kako bi postali što jeftiniji, produktivniji i optimalniji radnici u službi kapitala. Upravo je ideja postizanja društvenog sklada zapravo mehanizam kontrole s ciljem održavanja sklada unutar korporativne zajednice. Međutim, ono što se iza te tiranije sklada i potrage za srećom skriva kao naličje, upravo je skretanje u život koji zakriva stvarnost i vodi sve većem osiromašenju raspona društvenih, emocionalnih i osobnih odnosa. Može li nam u tome smislu pomoći priznavanje širokog raspona ljudskih emocija kao i temeljnih odrednica ljudskoga bića kao što su skrb i empatija, a kako bismo živjeli autentičan i sretniji život? Sigurnosna koncepcija života, vođena ideologijom sklada i devizom koju Bauman slikovito opisuje riječima »Ne talasaj«, koncept života protiv avanture, slučaja i rizika pokazuje se kao lažna alternativa životu pobune i žudnje za promjenom mišljenja, a time i žudnje za stvarnom srećom, nasuprot prividima sreće.

THE MYTHIC PURSUIT OF HAPPINESS – A MIRAGE OF HAPPINESS: A BRIEF OVERVIEW OF THE PHILOSOPHY OF HAPPINESS

According to some authors, there are several significant projects on the human agenda in the twenty-first century. One of them is the pursuit to find the key to personal happiness. Increasingly, people are beginning to see that systems once created to strengthen a nation, such as the education, the health system and the welfare system, should serve the happiness and well-being of the individual, not the other way around. Thus, the right to the pursuit of happiness has been transformed into a natural right to happiness. Harari argues that GDP per capita, as a primary measure of national performance assessment, should be supplemented or replaced by GDH – gross domestic happiness. In this presentation, we will examine some of the dominant ideologies and strategies aimed at achieving this goal. Optimization of human experience, self-deception strategies and the doctrine of harmony all serve as filters of the reality of the individual. It is necessary to deceive people, to bring them into the state of cheerfulness, to become a cheaper, more productive and optimal worker in service of the capital. The very idea of achieving social harmony is a control mechanism aimed at maintaining balance within the corporate community. But what lies behind the tyranny of unity and the pursuit of happiness is turning into a life that conceals reality and leads to a more profound and further depletion of the range of social, emotional and personal relationships. Can recognizing a wide range of human emotions as well as the essential determinants of a human being, such as caring and empathy, help us to live an authentic and happier life? Safety concept of life, guided by the ideology of harmony and motto, which Bauman portrays with the words “do not rock the boat” is the idea of life against adventure, chance and risk prove to be a false alternative to a life of rebellion and the desire to change one’s mind and thus the desire for real happiness, as opposed to the illusion of happiness.

ZORAN KOJČIĆ

*Srednja škola Dalj, Hrvatska /
High school Dalj, Croatia*

FILOZOFSKO SAVJETOVANJE I BRIGA O SEBSTVU

Fiona Jenkins određuje filozofsko savjetovanje kao silu osobnog razvoja te ono predstavlja aktivnost kojoj je cilj poboljšanje i propitivanje sebe. Zahvaljujući Foucaultu filozofija je dobila na značaju kao praktična aktivnost, objašnjena kroz prizmu subjektivnosti i kao tehnologija sebstva. U kasnim predavanjima interpretirao je Platonova *Alkibijada* kao jednog od ključnih dijaloga Platonova ranog perioda, ali i kao izuzetno značajnog za povijesni razvoj termina *subjekt*. Budući da je filozofsko savjetovanje posudilo svoj glavni pristup od Sokrata, danas tu praksu možemo smatrati nastavkom ideje prema kojoj je dijalog ključna komponenta razumijevanja sebe. Ovdje ćemo ponuditi tezu prema kojoj je filozofsko savjetovanje važan alat za brigu o sebi, onako kako su ih objasnili i Platon i Foucault, ali isto tako značajno i kao aktivnost koja gotovo uvijek nudi novu viziju unutar praksi rješavanja problema. Ukoliko prilagodi ostale elemente poput onih iz retorike, utoliko postaje korisna suvremenom društvu kao jedan od glavnih kritičkih alata za razumijevanje sebstva te svih problema, analiza i odluka s kojima se susrećemo.

PHILOSOPHICAL COUNSELLING AND CARE FOR THE SELF

Seen as a force of individual development by Fiona Jenkins, Philosophical Counselling represents an activity which aims at self-improvement and self-examination. With Foucault, philosophy received a lot of credit as a practical activity, explained through the lens of subjectivity and as a tool of the Self. In his late lectures, he interprets Plato's *Alcibiades* as one of the key dialogues when it comes to understanding of early Plato, but also when it comes to historical development of the Subject. Since Philosophical Counselling (PC) took its main approach from Socrates, today we can see this practice as a continuation of such idea that dialogue is a key component in self-understanding. We will offer a view that claims that PC is an important tool for Self Care, explained both by Plato and Foucault, but also examined as an activity which can almost always offer a new vision within problem-solving practices. By adapting other elements, especially those of Rhetoric, it can be helpful for contemporary society as one of its main critical tools for understanding the Self and its issues, analysis and resolutions.

DAMJAN KOVAČ

Slavonski Brod, Hrvatska /

Slavonski Brod, Croatia

»OSOBA« U MISLI VIKTORA E. FRANKLA

Viktor Emil Frankl utemeljitelj je logoterapije, vrste psihoterapije. Specifičnost njegova poimanja osobe nalazi se u teoretskoj razdiobi čovjeka na fizički, psihički te duhovni dio. S druge strane, čovjek je supstancijalno jedinstvo psihofizičkog i duhovnog dijela te je cjelovit jedino kad ga se promatra kao jedinstvo. Frankl utemeljenje osobe vidi u njezinoj duhovnoj dimenziji. Nadalje, Franklov logoterapijski credo glasi: ako se psihofizički instrument i pokvari (razboli) onda duhovna dimenzija ostaje netaknuta i osoba zadržava svoje bezuvjetno dostojanstvo. Takva izjava u sebi implicitno govori o neuništivom dostojanstvu osobe. Namjera izlaganja je promišljati temelj dostojanstva te mogućnost narušavanja istoga kod raznih devijacija čovjeka.

“PERSON” IN THE THOUGHT OF VIKTOR E. FRANKL

Viktor Emil Frankl is the founder of logotherapy, a type of psychotherapy. Specificity of his understanding of person is found in the theoretical distribution of human being on the physical, mental and spiritual part. On the other hand, human being is a substantial unity of psychophysical and spiritual and is complete only as their unity. A person's foundation, as seen by Frankl, is in their spiritual dimension. Furthermore, Frankl's logotherapeutic credo is: if the psychophysical instrument gets broken (diseased), spiritual dimension remains untouched and the person keeps its dignity unconditionally. Such declaration implicitly states indestructible dignity of a person. The intention of this presentation is to think about the foundations of the dignity and of the possibility of its disturbances by different deviations.

ŠTEFANIJA KOŽIĆ

*Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia /
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska*

PSYCHOANALYSIS AND (BIO)ETHICS: PRACTICES OF LANGUAGE

The main thesis of this presentation is that morality does not emerge from human instinct, but is rather based and rooted in language. In philosophical discourse, the terms that are used for ethical reflection are always already within the system of language which functions on the unconscious principles of the Subject. Moreover, according to Lacan's register theory, hypothetical or empirical situations cause a reaction in the sphere of the Imaginary, but then they are processed by the Symbolic which is intertwined with natural languages and the Other. This means that there is a process of abstracting happening, which is a source of frustration because of the discrepancy between the Imaginary and Symbolic. Some of the consequences of this psychoanalytical and ethical framework will be further analysed and related to the phenomena of life *per se*.

PSIHOANALIZA I (BIO)ETIKA: PRAKSE JEZIKA

Glavna teza ovog izlaganja jest da moralnost ne proizlazi iz ljudskog instinkta, već da je utemeljena i ukorijenjena u jeziku. U filozofskom diskursu, pojmovi koji se koriste za etičko promišljanje uvijek se već nalaze unutar sustava jezika koji funkcionira na nesvjesnim principima Subjekta. Štoviše, prema Lacanovoj podjeli na registre, hipotetske ili empirijske situacije proizvode reakcije u Imaginarnom, ali su ujedno filtrirane pomoću Simboličkog koje je isprepleteno s prirodnim jezicima i Drugim. To znači da se odvija proces koji je izvor frustracije zbog diskrepancije između Imaginarnog i Simboličkog. Neke posljedice ovog psihoanalitičkog i etičkog okvira bit će dalje analizirane i dovedene u vezu s fenomenom života *per se*.

KRISTINA LEKIĆ BARUNČIĆ

*Faculty of Philosophy, University of Rijeka, Croatia /
Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci, Hrvatska*

(NEURO)DIVERGENCE AS SUPERPOWER?

The positive understanding of the autism spectrum disorder has led towards creating a group of autism self-advocates who have raised their voices in order to make autism more visible and accepted by society. They created the trend of promoting autism as a positive identity, instead of a fatal medical condition. This tendency is known as the neurodiversity movement with its paradigm that autism is a natural and normal human variation, rather than a pathology. The neurodiversity movement is often compared to the civil rights movement, due to its drive to promote acceptance and equality. Furthermore, the neurodiversity advocates claim that their neurodivergence is their superpower (as Greta Thunberg, a young climate activist, stated about her diagnosis of Asperger's syndrome). In accordance with this, they assert that the medicalization of autistic traits is a violation of autistic rights. In this lecture, I shall investigate the neurodiversity movement's emphasis on *normality* and *superpower* and raise my concerns towards the anti-treatment propaganda associated with the neurodiversity movement.

(NEURO)RAZLIČITOST KAO SUPERMOĆ?

Pozitivno razumijevanje poremećaja iz spektra autizma dovelo je do stvaranja grupe zastupnika autizma koji su povisili svoj glas kako bi autizam bio vidljiviji i prihvaćeniji u društvu. Stvorili su trend promocije autizma kao pozitivnog identiteta, umjesto kobnog zdravstvenog stanja. Ta je tendencija poznata kao pokret neuroraznolikosti, s paradigmom da je autizam prirodna i normalna varijacija čovjeka, a ne patologija. Pokret neuroraznolikosti često se uspoređuje s pokretom za građanska prava, zbog njegovog utjecaja na napredak u prihvaćanju i postizanju jednakosti. Zagovornici neuroraznolikosti tvrde da je njihova neuroraznolikost njihova supersila (kao što je Greta Thunberg, mlada aktivistica za klimu, izjavila o svojoj dijagnozi Aspergerovog sindroma). U skladu s tim, oni tvrde da medikalizacija autističnih osobina predstavlja kršenje prava osoba s autizmom. U ovom izlaganju ću istražiti stavljanje naglaska pokreta neuroraznolikosti na *normalnost* i *supersile* te izraziti zabrinutost zbog propagandi koje se odnose na liječenje povezane s pokretom neuroraznolikosti.

SUZANA MARJANIĆ

Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatska /
Institute of Ethnology and Folklore, Croatia

LEGALIZACIJA LUDILA KROZ UMJETNOST: IZVEDBA SIMPTOMA DUŠEVNE PATNJE

Na tragu naslovno postavljenoga razmišljanja Damira Bartola Indoša o antipsihijatriji te Vilima Matule o romantizaciji »ludila«: »S jedne strane žileta nalazi se *ludilo*, a s druge strane – *prosječnost*« (Matula), izlaganje će se baviti odabranim izvedbenim posvetama »ludilu«, s naglaskom na izvedbi duševne patnje u interpretaciji Indoša, odnosno kako on naziva navedenu životnu matricu – »duševna patnja«. Američki psihijatar Albert Rothenberg ističe da tradicionalno povezivanje mentalne bolesti i kreativnosti nastaje zbog toga što stvaralački proces i ludilo (ludilo kao modus stvaralaštva) imaju neobično sličnu strukturu; odlikuju ih janusovski proces (razmišljanje u suprotnostima ili ambivalentnosti, istovremeno stvaranje višestrukih suprotnosti ili antiteza), koji je sličan shizofreniji i homoprostorne slike (zamišljanje dva ili više odvojenih entiteta kako zauzimaju isti prostor), koje nalikuju na autizam i vizualnim halucinacijama.

LEGALISING MADNESS THROUGH ART: THE PERFORMANCE OF SYMPTOMS OF MENTAL SUFFERING

In this presentation, on the trace of Damir Bartol Indoš's reflection on antipsychiatry and Vilim Matula's romanticization of "madness" – "On one side of the razor, there is *madness*, and on the other – *mediocrity*" (Matula), I will thematize the selected homage to "madness" with an emphasis on the performance of mental suffering in the interpretation of Indoš or as he calls the said life matrix – "mental suffering". American psychiatrist Albert Rothenberg points out that the creative process and madness (madness as a mode of creativity) have an unusually similar structure. They are characterized by a *Janusian process* (thinking in opposites or ambivalences, simultaneously creating multiple opposites or antithesis) that is similar to schizophrenia and *homospacial* images (imagining two or more separate entities occupying the same space) resembling autism and visual hallucinations.

BARBARA MARKAČ-DESPINIĆ

Čakovec, Hrvatska /

Čakovec, Croatia

EVANĐELJE: JEDAN OD UZROKA STIGMATIZACIJE PSIHIČKI OBOLJELIH

Evandjelja govore da je Isus liječio *bolesne* i navode njihove tjelesne bolesti. Posebna, vrlo česta skupina koja je tražila Isusovu pomoć bili su opsjednuti; oni su vikali, bacali se, padali, skidali odjeću sa sebe, skrivali se od ljudi, od duševne patnje bi oslijepjeli, zanijemili. Njihovo je stanje posljedica djelovanja *Zla*; oni su pod vlašću đavla, ljudi ih se boje, preziru ih i odbacuju – stigmatiziraju. Kako se evandjelje širilo, širila se i podijeljenost na dušu i tijelo od čega »boluje« i suvremena medicina. Karl Jaspers upozorava na temeljnu manjkavost medicine koja se treba baviti samo tijelom, a liječnik ujedno bolesnika mora »imati u vidu kao cjelovito jedinstvo tijela i duše«. U izlaganju će se ustvrditi da je kršćanska religiozno-teološka stereotipizacija (na kojoj je zasnovano i pučko gledanje) iznjedrila duševno oboljele i onda kad bi iz njih istjerivala đavla i obilježila ih pečatom srama.

THE GOSPEL: ONE OF THE CAUSES OF STIGMATISATION OF THE PSYCHICALLY ILL

The Gospels say that Jesus *healed* the sick and they describe their physical illnesses. A special, very common group who sought Jesus' help were the obsessed; they yelled, tossed, fell, took their clothes off, hid from people, they would go blind because of mental suffering, became numb. Their condition was the result of the action of *Evil*; they were under the power of the devil, people feared them, despised them and rejected them – they were stigmatized. As the gospel spread, so did the division of soul and body, a problem that modern medicine still suffers from. Karl Jaspers warns of a fundamental shortcoming of medicine that only deals with by the body, and the doctors who must at the same time "keep the patient in mind as a complete unity of body and soul". Christian religious-theological stereotyping (on which the popular view is based) brought out the mentally ill even when it would drive the devils out of them and mark them with a seal of shame.

LUKA MARŠIĆ

*Klinički Bolnički Centar »Sestre Milosrdnice«, Hrvatska /
Clinical Hospital Centre »Sisters of Mercy«, Croatia*

KRETANJE U IGRI

U samoj igri mentalno ili fizičko kretanje donosi zbiljsko proširenje svijeta od onog aktualno danoga. To kretanje oko stvari koje nas okružuju u nama izaziva porivne i afektivne reakcije postajući visoko kompleksni simboli u predodžbama našeg unutrašnjeg svijeta, s kojima se ophodimo i stvaramo nevidljive i zatvorene svjetove slika i fikcija. Takve slike i fikcije zatvorene na razini intuicije tjeraju logički i apstraktni aparat na djelovanje. U tom raskršću unutrašnjeg nedefiniranoga svijeta prema onom vanjskom nalaze se dvije bitne prijelomnice koje usmjeravaju racionalne radnje prema predodžbama ne izlazeći prema van, zadovoljavajući svoj unutrašnji samodopadni egocentrični aparat stvarajući na razini psihičkih odrednica manipulativnost i sebičnost. S druge strane, ono stvara i koncepte gdje mašta i razigranost prelaze u kretanje višeg smisla. Organe karakterizira motorika kretanje u promjeni ritma, mijenjajući se u ophođenju u nekom prostoru s razine prilagođavanja do dominacije nad samim stvarima koje koriste u određene svrhe. Akumulirajući svoj senzibilni karakter u ophođenju sa stvarima oko sebe koje služe za izgradnju, rasterećujući nagoni aparat, otvara se prostor za razvijanje motoričke mašte, gdje su izmjene aspekta u okvirima promjenjivih ili stabilnih okolnosti, stvara kreativni čin apstrakcije koja nadilazi mogućnost zadanosti same stvari.

MOVEMENT IN PLAY

In the play itself, mental or physical movement brings about a real expansion of the world from the current one. Moving around the things that surround us causes stimulating and effective reaction, creating highly complex symbols in the preconception of our inner world, with which we find and create invisible and closed worlds of image and fiction. Such images and fictions closed at the level of intuition drive logical and abstract apparatus of action. In this intersection from the inner undefined world to that external event with two essential turning points that direct rational actions towards the notions, outwardly acceptable inner self-centred apparatus develops psychic determinants of manipulability and selfishness. On the other hand, it also creates a concept where imagination and playfulness move into a higher sense movement. Organs are characterized by the motility of movement in the change of rhythm, changing to the handling in some space with places of adjustment, dominant

ing over the very things that they use for determining purpose. Accumulating its sensory character in dealing with the things around it that serve to build, unburdening the instinctive apparatus, opens the space for the development of the motor imagination, where the change of aspect within the framework of changing or stable environments creates a creative act of abstraction that offers the possibilities of being given the same thing.

DAVID MARTIĆ

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia*

INTERNET TERAPIJA

Razvoj tehnologije, razne tehnike i internet omogućili su nam brz i jednostavan pristup ogromnoj količini informacija. Internet je postao zaseban svijet u kojem većina ljudi vodi drugi život. Pristup internetu, odnosno »free wi-fi« omogućen nam je gotovo na svakom koraku, a do njega se lako dolazi putem pametnih telefona, tableta, laptopa, itd. S obzirom na dvostruki život koji vodimo, ključne stvari koje se događaju u umu pojedinca često prođu ispod radara okoline ili pak dođu u centar pažnje na raznim društvenim mrežama. Zašto je tomu tako? Služi li nam internet kao neki oblik sigurne zone da se lakše otvaramo? Cilj je ovoga izlaganja proučavanje korisnosti (ili nedostataka) korištenja interneta (konkretno društvenih mreža) i mobilnih aplikacija kao oblika internet terapije.

INTERNET THERAPY

Development of technology, different tools and Internet have enabled us to quickly and easily access a vast amount of information. Internet has become a separate (virtual) world where most people lead a second life. The access to the Internet or “free wi-fi” is available almost anywhere and is easily accessible via smartphones, tablets, laptops, etc. Given the double life that we lead, the important things that happen in the mind of an individual often pass under the radar of the community or come to the centre of attention through various social networks. Why is that so? Does Internet serve as a form of safe space which we can easier open ourselves? This presentation aims to examine the advantages (or disadvantages) of using Internet (specifically social networks) and mobile applications as a form of internet therapy.

MARIJAN MONTANI

*Specijalistička psihijatrijska ordinacija »Marijan Montani«, Hrvatska /
Specialist Psychiatric Practice "Marijan Montani", Croatia*

MEDIJI I STIGMATIZACIJA

Zadnjih desetak godina prisutno je svojevrsno ubrzanje prikazivanja medicinskih tema u javnim medijima kao što su dnevne novine i časopisi, televizijski i radio programi te internetske stranice. Pojam ubrzanje ovdje znači da se gotovo svakodnevno govori o bolestima svih vrsta, a broj bolesti koje imaju svoj dan obilježavanja raste. U ovom izlaganju osvrnut ću se na pitanje: doprinose li poruke iz medija zdravlju, informiranju, osobnom osnaživanju i destigmatizaciji ili, naprotiv, dovode do širenja stresnih mentalno/emotivnih obrazaca vezanih za mnogobrojne bolesti? Mnoge se bolesti rigidno prikazuju kao teške, neizlječive ili sa visokom stopom smrtnosti te bi se takav pristup mogao nazvati stresogenezom, a tako i provokacijom raznih psihofizičkih poremećaja (inverzija psihoterapije) koja lako dovodi do »autostigmatizacije«. Zato treba znati razlikovati edukativne sadržaje od onih koji jednostavno služe zastrašivanju ili nekim drugim uskim interesima.

MEDIA AND STIGMATISATION

In the last ten years, we are witnessing an increase, sort of acceleration in presenting medical content in public media like TV, radio, newspaper and also on the internet, which means that we daily see medical content in the mainstream media. In this lecture we will try to answer the question whether this serves to inform, empower, destigmatize and uplift the health of the population, or does it create more stress, more fear and more psychological and physical disturbances. We constantly hear rigid messages about the severity and incurability of different diseases. Does the media act psychotherapeutically or is it a kind of inverse psychotherapy that can create stress, panic and hypochondria? We need to learn how to differentiate educative contents from the ones that are spreading fear, limitation, stigma or promote some selfish purposes.

GEORGI PAVLOV

*Faculty of Philosophy, Sofia University »St. Kliment Ohridski«, Bulgaria /
Filozofski fakultet, Sveučilište u Sofiji »Sv. Kliment Ohridski«, Bugarska*

INNER EXPERIENCE: CONTEMPORARY LIFE AND PLEASURABLE NIHILISM

This lecture outlines a critique of contemporary life in terms of humanity's refusal of psychoanalytic discourse and the plugging of the unconscious via consumerism, mindless pleasure-seeking, self-help culture, new age spiritualism, and nihilistic hedonism. The lecture offers an alternative reading of the aforementioned phenomena whilst opening a productive space for change via the concept of *inner experience*. This way the focus is shifted to the escaping of the trap of overgeneralization of human experience. At the same time, it shows how psychoanalytic knowledge can help us, not only battle but understand the *inner experience* of those phenomena.

UNUTARNJE ISKUSTVO: SUVREMENI ŽIVOT I UGODNI NIHILIZAM

Ovo izlaganje opisuje kritiku suvremenog života u smislu općeg odbijanja psihoanalitičkog diskursa i uključivanja nesvjesnog konzumerizmom, bezumnim traženjem zadovoljstva, kulturom samopomoći, *new age* spiritualnošću i nihilističkim hedonizmom. Izlaganje nudi alternativno tumačenje gore spomenutih pojava dok istovremeno otvara produktivni prostor za promjenu u smislu pojma unutarnjeg iskustva. Na taj se način fokus prebacuje na bijeg iz zamke pretjerane generalizacije ljudskog iskustva. Istodobno će se pokazati kako nam psihoanalitičko znanje može pomoći ne samo u borbi, već i u razumijevanju unutarnjeg iskustva tih pojava.

JOSIP PERIŠA

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia*

FILOZOFIJA KNJIŽEVNOSTI: SOCREALISTIČKA KNJIŽEVNOST KAO IDEOLOŠKI APARAT DRŽAVE

Iako se radi o razdoblju koje traje samo sedam godina (1945. – 1952.), razdoblje socrealističke književnosti zauzima iznimno kontroverzno mjesto u povijesti hrvatske književnosti. Ovo je razdoblje jasan pokazatelj kako je ideologija u sukobu dominantne ideologije i umjetnosti odnijela izrazitu pobjedu. Stvorena su književnost, recepcija i kritika bile u službi državnog aparata. Estetska je vrijednost u ovome razdoblju bila zanemarena i stavljena na drugo mjesto. Autori, kritičari i čitatelji bili su u konstantnom pozivanju na očitovanje subjekta, na očitovanje vlastitosti, tj. pripadaju li socijalističkom režimu ili ne. Ovih sedam godina stvaranja, kritiziranja i čitanja književnosti izvanredan je primjer kako umjetnost, posebice u službi države, funkcionira kao njen efektivan ideološki aparat.

PHILOSOPHY OF LITERATURE: SOCREALISM LITERATURE AS IDEOLOGICAL STATE APPARATUS

Although social realism in literature lasted for only seven years (1945–1952) it takes a highly controversial place in Croatian literature. This literary period witnessed the clash of art and the dominant ideology, in which the latter was victorious. Literature, reception and literary criticism were solely at the service of the state. Aesthetic values were considered less important and therefore, were neglected. Writers, critics and readers were constantly urged to manifest their approval and belonging to the socialist regime. This seven-year period of creating, writing, criticizing and reading literary works is an excellent example of how art, being controlled by the state, serves as its effective ideological apparatus.

IVAN PERKOV, STJEPAN KROVINOVIĆ, PETAR ŠARIĆ

Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /

University Department of Croatian Studies, University of Zagreb, Croatia

IZAZOVI STUDIRANJA OSOBA S FIZIČKIM I/ILI MENTALNIM POTEŠKOĆAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Osnovni je cilj ovog izlaganja izložiti i problematizirati neke od izazova s kojima se suočavaju osobe s fizičkim i/ili mentalnim poteškoćama u hrvatskom visokoobrazovnom sustavu. Dodatni je cilj upozoriti na kritične točke sustava koji bi im trebao omogućiti i olakšati studiranje. Izlaganje se usredotočuje na sociološke i etičke dimenzije navedene problematike uz puno uvažavanje svih drugih znanstvenih i stručnih disciplina koje se bave ovom tematikom. Povećanje ukupnog broja mladih ljudi koji ulaze u visokoobrazovni sustav podrazumijeva i više studenata s poteškoćama svih vrsta. Poteškoće su raznovrsne i različitih su intenziteta, a skupina o kojoj se govori brojna je i izrazito heterogena. Stoga ovo izlaganje nema ambiciju otvoriti sva relevantna pitanja, već želi ponuditi doprinos mapiranju ključnih mjesta te se njime daje pregled objektivnih (prostornih, transportnih, kadrovskih), normativnih (javnopolitičkih, zakonskih, pravilničkih) i društvenih (socioloških i etičkih) izazova koje su autori prepoznali kao problematične za studente s fizičkim ili mentalnim poteškoćama.

CHALLENGES OF STUDYING IN PEOPLE WITH PHYSICAL AND/OR MENTAL DISABILITIES IN THE REPUBLIC OF CROATIA

The main goal of this presentation is to highlight and problematize some of the challenges faced by persons with physical and/or mental disabilities in the higher education system in Croatia, with the additional goal of pointing out the critical issues of the system, a system that should ensure that the studying is adapted to their needs and therefore made possible. The presentation focuses on the sociological and ethical dimensions of those issues, with full regard to all other scientific and professional disciplines regarding this topic. The increase in total number of young people entering the higher education system also implies the increase in the number of students with disabilities of all sorts. There is a wide spectrum of disabilities of varying intensities, so the group discussed here is numerous and heterogeneous. Therefore, the pres-

entation is not concerned with raising all of the relevant questions regarding this problem. Instead, it offers a potential contribution to the mapping of key points. It gives a layout of objective (spatial, transport, personnel), normative (public policy, legal, rulebook) and social (sociological and ethical) challenges that the authors have identified as problematic for students with physical or mental disabilities.

LUKA PERUŠIĆ

Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia

**PARALIZA U SNU: AUDIOVIZUALNI
PRIKAZ I FILOZOFSKO OBJAŠNJENJE
HALUCINIRANJA NEPOZNATIH ENTITETA**

Paraliza u snu naziv je za netipičan, ali široko rasprostranjen fenomen koji se manifestira tijekom buđenja ili padanja u san na način da tijelo osobe »padne u san«, a njen mozak ostane »budan«. Fenomen je zanimljiv zato što potiče na promišljanje o mnogim idejama vezanim za konstitutivnost osobnosti, no najprivlačnija neobičnost vjerojatno je jedinstvena prisutnost halucinacija koje uključuju notorne audiovizualne manifestacije često pakosnih ili neugodno stranih entiteta. U ovom ću izlaganju najprije ukratko objasniti fenomen te iznijeti grafičku i zvučnu rekonstrukciju iskušanih halucinacija. Zatim, pokušat ću filozofski objasniti zašto se entiteti nikada ne pojavljuju kao u snu, kontekstualno i detaljni, nego uvijek crni, bijeli, sivi, prozirni ili kao sjene, te najčešće maliciozni.

**SLEEP PARALYSIS: AUDIOVISUAL
DEMONSTRATION AND THE PHILOSOPHICAL
EXPLANATION OF HALLUCINATING UNKNOWN ENTITIES**

Sleep paralysis is a name for an uncommon, but widely occurring phenomenon which manifests during waking up or falling asleep, at which point sometimes person's body "falls asleep", but their brain remains "awake". The phenomenon is interesting because it challenges many ideas regarding what constitutes a person, but probably the most intriguing peculiarity is the universal presence of hallucinations which notoriously include the audiovisual manifestation of often malevolent or unpleasantly alien entities. In this presentation, I will, firstly, briefly explain the phenomenon and provide graphical and auditive reconstruction of experienced hallucinations. Then, I will try to philosophically explain why these entities do not appear as they would do in a dream, contextually in detail, but almost always black, white, grey, transparent or as shadows, mostly malicious.

KRISTIAN PETER

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia*

MEDITACIJA KAO TERAPIJA

Psiho-znanosti, kao i istraživanja uma, danas se polako vraćaju samome umu. Pritom su se de-marginalizirala ona stanja uma koja smo, ne koristeći supstance, sami sposobni izazvati. Nova empirijski utemeljena istraživanja pokazala su ne samo pozitivni utjecaj meditacije na mentalno zdravlje nego i to da one pospješuju i potiču neuroplastičnost, upravo zbog čega se danas i koristi kao rehabilitacija za one koji su pretrpjeli moždani udar. Da bi se meditacija kao terapija uopće mogla razumjeti i, naravno, uzeti u obzir kao terapija, ponajprije treba osvijestiti da za postizanje umnog stanja kojeg ova praksa donosi nisu bitni gorski kristali niti magijske tablice, već je potrebna volja i mir. Međutim, bez terapeuta – meditacija kao psihoterapijsko sredstvo nije dovoljna zbog mira do kojeg se može doći u suradnji s terapeutom, a pospješiti se ostalim sredstvima poput koncentracijske ili *mindfulness* meditacije.

MEDITATION AS THERAPY

As psycho-sciences today slowly return to the mind, so do studies about the states of mind. The states of mind which we can induce ourselves without the use of certain substances have been demarginalized. New, empirically based research has shown that not only does meditation have a positive impact on mental health but it also enhances neuroplasticity, which is why it is used today for the rehabilitation of people who have suffered a stroke. To understand meditation, especially as a type of therapy, first we must understand that we do not need quartz crystals or magic tablets to achieve the mental state that this practice brings. All that we need is “will” and “peace of mind”. Meditation as a psychotherapeutic instrument without a therapist isn’t sufficient, because of the “peace of mind” factor. “Peace of mind” is the first condition we need to achieve with the therapist and then enhance it by other means, like concentration meditation or mindfulness meditation.

BOŽIDAR POPOVIĆ

Fakultet za psihoterapeutsku znanost, Univerzitet Sigmunda Freuda u Ljubljani, Slovenija /

Faculty of Psychotherapy Science, Sigmund Freud University in Ljubljana, Slovenia

SEDIMENTI ARHIVA PREŽIVLJAVANJA I OTPORNOSTI U DRUŠTVENOJ KONSTRUKCIJI TRAUMA

Ratna trauma uslijed Domovinskog rata snažno je prisutna u okvirima posljednjih 30-ak godina hrvatske psihijatrije. Na temeljima dijagnostičkih klasifikacija posttraumatskog stresnog poremećaja od 1980. godine kroz MKB 10 i revidirane verzije DSM-a, zapadna je civilizacija snažno obilježena društvenom konstrukcijom trauma. Autor zadnjih petnaest godina problematizira salutogenetske koncepcije posttraumatskog uspjeha, rasta i otpornosti, istražujući slojeve preživljavanja i otpornosti kao marginaliziranih i podčinjenih narativa u dominantnoj društvenoj konstrukciji traume. Svojim izlaganjem predstaviti će dosadašnji tijek istraživanja u okviru svoje doktorske disertacije kojom propituje marginalizirane, nevidljive i podčinjene narative preživjelih sudionika Bitke za Vukovar.

THE SEDIMENTARY ARCHIVES OF SURVIVAL AND RESILIENCE IN THE SOCIAL CONSTRUCTION OF TRAUMA

The war trauma has been strongly present in the last 30 years of psychiatry in Croatia due to the Homeland War. Based on the diagnostic classifications of Posttraumatic Stress Disorder since 1980 through MKB 10 and revised versions of the DSM, Western civilization has been strongly characterized by the social construction of trauma. For the past fifteen years, the author has problematized the salutogenetic conceptions of post-traumatic success, growth and resilience, exploring layers of survival and resilience as marginalized and subjugated narratives in the dominant social construction of trauma. With his presentation, he will present the current course of research within his doctoral dissertation, which questions the marginalized, invisible and subjugated narratives of survivors of the Battle of Vukovar.

MATJAŽ POTRČ

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Ljubljani, Slovenija /
Faculty of Arts, University of Ljubljana, Slovenia*

“OUT OF THE BLUE” AND APPRECIATION

There is often (in philosophy) discussed case of “out of the blue” reliably justified formation of beliefs by Norman, whose epistemic justification is then disputed. Luminous accessibility inspired evidentialism stays at the propositional justification phenomenology informing level. It is argued that this approach leaves us with out of the blue experiences for cases of perceptual beliefs and that the becausal doxastic phenomenology of appreciation is needed in order for our beliefs to be justified. Epistemic reasons exercise their effect upon the scene without being explicitly represented in the occurrent content, through the mechanism of chromatic illumination.

»IZ VEDRA NEBA« I UVAŽAVANJE

Često se (u filozofiji) raspravlja o slučaju Normanovog »iz vedra neba« pouzdano opravdanog oblikovanja vjerovanja, čije se epistemičko opravdanje tada osporava. Svjetlosna dostupnost nadahnuta dokaznim materijalom (evidencijom) ostaje na razini prozicijske opravdalačke razine s njezinim utjecajem na fenomenologiju. Tvrdi se da nas ovaj pristup ostavlja s iskustvima iz vedrog neba za slučajeve opažajnih uvjerenja i da je potrebna razložna doksastična fenomenologija uvažavanja kako bi naša uvjerenja bila opravdana. Epistemički razlozi djeluju na scenu bez da su izričito predstavljeni u pojavnom sadržaju, kroz mehanizam kromatskog osvjetljenja.

TEA RADOVIĆ

SPPA Udruženje za primjenjenu humanistiku, Srbija /

SPPA Professional Association for Applied Humanities, Serbia

SUPERPOZICIJA I SPLETENOST KVANTNE LIČNOSTI

Holistički pristup poimanja ljudske psihe kao supstrata međusobnog djelovanja tjelesnog i duhovnog implicira da izvjestan dio osobe funkcioniра na nivou atomskih i subatomskih čestica koje podliježu fundamentalnim principima kvantne mehanike. Dva osnovna konstrukta kvantne fizike, prema kojima čestice materije ispoljavaju svoje osnovne ponašajne principe, jesu Superpozicija i Kvantna Spletenost. Početna pretpostavka Kvantne Ličnosti, koju želim propagirati, jest da i određene instance ličnosti djeluju na nivoima subatomskih i atomskih čestica, odnosno da koriste načela kvantnog svijeta kroz emotivne, kognitivne i bihevioralne obrasce izražavanja individualne osobe. Superpozicija pretpostavlja da se svaka čestica nalazi u beskonačno različitim stanja istovremeno, sve dok sporedna stranka svojom observacijom dane čestice ne postavi u definitivno stanje. Pretpostavka koja slijedi jest da i osobnost varira u svojim psihičkim stanjima ovisno o kontekstu u kojem se nalazi u danom trenutku. Kvantna Spletenost predstavlja fenomen multiplih čestica koje svoje stanje prilagođavaju stanjima drugih, bez obzira na veličinu prostora koji ih razdvaja. Unutar sfere postojanja ličnosti ovaj je zakon primjenjiv na više polja – intrizično, propagirajući korelaciju psihičkih supstrakata i eksterno, putem utjecaja socijalnog odnosno društvenog konteksta. Upotrebna vrijednost navedenih postulata prvenstveno se ogleda kroz kritiku dijagnostičkih procesa baziranih na subjektivnoj validaciji duševnih poremećaja i koji negiraju osnovne zakone kvantne fizike.

SUPERPOSITION AND ENTANGLEMENT OF QUANTUM PERSONALITY

A holistic approach to comprehending the human psyche as a substrate for the interplay between the physical and spiritual implies that a certain part of the personality functions at the level of atomic and subatomic particles, which are subjected to the fundamental principles of quantum mechanics. The two basic constructs of quantum physics, according to which particles of matter exhibit their basic behavioural principles, are Superposition and Quantum En-

tanglement. The initial premise of the Quantum Personality, which I intend to assert through this lecture, is that certain personality instances also operate on the levels of subatomic and atomic particles, i.e. they utilize the principles of the quantum world through emotional, cognitive and behavioural patterns of expression of the individual person. Superposition assumes that each particle is found in infinitely different states at the same time, for as long as the secondary party does not put the given particle in a definite state through its observation. The assumption that follows is that the personality also varies in its psychic states, depending on the context in which it is found at a given moment. Quantum Entanglement represents a phenomenon of multiple particles which adapt their state to the states of others, regardless of the distance between them. Within the sphere of the existence of the person, this law is applicable to several fields – intrinsically, propagating the correlation of psychic substrates, and externally, through the influence of social context. The use-value of the aforementioned postulates is primarily reflected through the critique of diagnostic processes, which are based on subjective validation of mental disorders and as such negate the basic laws of quantum physics.

SUZANA RIBARIĆ

*Škola za medicinske sestre Vrapče, Hrvatska /
Nursing school Vrapče, Croatia*

GLAZBENA UMJETNOST I EMOCIONALNA PISMENOST ADOLESCENATA

Ovim kratkim izlaganjem cilj mi je predstaviti jedan od oblika rada kojeg koristim u nastavi. Naime, u okviru predmeta »Zdravstvena njega u zaštiti mentalnog zdravlja« provodim radionice o emocijama kako bih emocionalno opismenila učenike te im nudim alate pomoću kojih uče prepoznati vlastite i tuđe emocije, a potom i uspješno ih regulirati. Koncept za koji sam se odlučila podrazumijeva sljedeće faze. Prvo, učenike izlažem odabranim djelima klasične glazbe za koja smatram da s lakoćom pobuđuju određene emocije (tugu, strah, veselje). Zatim od učenika tražim da prepoznaju emocije koje je u njima pobudila glazba. Potom učenici na crtežu ljudskog tijela označavaju u kojem dijelu tijela osjećaju emociju. Nakon toga slijedi razgovor o općim zakonitostima emocija, situacijama u kojima se one javljaju te zdravim mehanizmima nošenja s njima. Naposljetku, uvjerenam sam da spomenute radionice pridonose univerzalnoj prevenciji i zaštiti mentalnog zdravlja kod naših učenika i učenica.

MUSICAL ARTS AND EMOTIONAL LITERACY OF ADOLESCENTS

With this brief presentation, my aim is to introduce one of the work methods that I use in teaching. Namely, within the Health care of protecting mental health course, I conduct emotion workshops with the goal to increase students' emotional literacy and offer them tools to identify their own emotions as well as emotions of others and to be able to regulate them. The concept that I chose consists of the following phases. Firstly, I expose students to selected pieces of classical music, which I feel can easily provoke certain emotions (sadness, fear, joy). Then I ask the students to recognize the emotions that the music has awakened in them. Then, on the picture of the human body, students mark the parts of the body in which they have felt the emotion. This is followed by a discussion about the general laws of emotions, situations in which they occur and healthy mechanisms of dealing with them. I am convinced that these workshops contribute to universal prevention and protection of mental health in our students.

**IGOR SALOPEK^{1,2}, MARINA BARIĆ^{2,3},
VANJA PRANJIĆ^{2,4}, IVANA ŠPANIĆ^{2,5}**

¹*Opća bolnica Karlovac, Hrvatska / General Hospital Karlovac, Croatia*

²*Integrativni centar mentalnog zdravlja, Hrvatska / Integrative Centre of Mental Health, Croatia*

³*Centar za socijalnu skrb Karlovac, Hrvatska / Centre for Social Welfare Karlovac, Croatia*

⁴*Medicinska škola Karlovac, Hrvatska / Medical School Karlovac, Croatia*

⁵*Klinika za psihijatriju Vrapče, Hrvatska / University Psychiatric Hospital Vrapče, Croatia*

»RIJEČI SU VAŽNE« – AFIRMACIJA VIŠEDIMENZIONALNE ULOGE KOMUNIKACIJE

Oporavak pojedinca, njegovu kvalitetu života i socijalnu inkluziju olakšava senzibiliziranje šire javnosti za probleme prava osoba s psihičkim smetnjama, koje su u neraskidivoj vezi sa stigmom, negativnim predrasudama društva i diskriminacijom. S tim ciljem članovi Integrativnog centra mentalnog zdravlja osmislili su i proveli kampanju »Riječi su važne« kojom je u Karlovcu u lipnju 2019. godine obilježen Nacionalni dan prava osoba s duševnim smetnjama duševnim smetnjama. Tom su prigodom prolaznici pozvani da porukama podrške daju doprinos oporavku i destigmatizaciji osoba sa psihičkim smetnjama ili se i sami savjetuju sa stručnjacima iz područja mentalnog zdravlja. Više od dvije stotine građana sudjelovalo je osobnim porukama u kampanji, čime su dali obol kontinuiranoj podršci ovoj ranjivoj skupini. Afirmacijom slogana »Riječi su važne« promovirana je i važnost komunikacije u svim dimenzijama odnosa, od osobnih i terapijskih odnosa do obiteljskih, poslovnih i širih društvenih.

“WORDS MATTER” – AFFIRMATION OF THE MULTIDIMENSIONAL ROLE OF COMMUNICATION

Making the public sensitive to the rights of people with mental disorders, which are in an unbreakable bond with stigma, negative prejudices of society and discrimination, enables the recovery of the individual, its quality of life and social inclusion. Having that aim in mind, members of the Integrative Centre of Mental health created and carried out the campaign “Words Matter” which then took place in celebration of the National Day of the Rights of People with Mental Disorders in June 2019. On that occasion, passers-by were in-

vited to make their contribution to the recovery and destigmatisation of people with mental disorders by writing messages of support or by having counselling with experts from the field of mental health. More than 200 citizens took part in this campaign with personal messages, and by doing that they did their part in supporting this vulnerable group. By affirmation of the “Words Matter” slogan, the importance of communication in all dimensions of relationships has been promoted, from personal and therapeutic to family, business and social relationships.

JELENA SEFEROVIĆ

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Ljubljani, Slovenija /
Faculty of Arts, University of Ljubljana, Slovenia*

IZAZOVI MAJČINSTVA KOD ŽENA SA PSIHIČKIM SMETNJAMA U KONTINENTALNOJ HRVATSKOJ. POGLED UNATRAG

Pogled unatrag u kontekstu ovog izlaganja pretpostavlja kulturno-antropološko promišljanje određenih fragmenata iz povijesti majčinstva žena sa psihičkim smetnjama s područja Kontinentalne Hrvatske. Pri tome se prvenstveno misli na period od 1941. do 1950., vrijeme iz kojeg datira analizirana osobna dokumentacija pacijentica hospitaliziranih u NPB dr. Ivan Barbot Popovača. Rodna će se uloga majke kod žena sa psihičkim smetnjama tijekom druge polovice 20. st. razmatrat će se na temelju intervjua vođenih s korisnicama četiriju domova za psihički bolesne odrasle osobe koji su locirani u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Spomenuti su intervjui provedeni u svrhu izrade vlastite doktorske disertacije. U izlaganju će biti prikazani reprezentativni slučajevi vezani za iskustvo majčinstva, izdvojeni iz povećeg korpusa prikupljenog istraživačkog materijala. Iz analize istih bilo je razvidno da razmatrane žene sa psihičkim smetnjama nerijetko nisu bile u mogućnosti ispuniti tradicionalna očekivanja vezana za ulogu majke. To što nisu u cijelosti zadovoljile društvene zahtjeve majčinstva pretpostavlja se da je dijelom doprinijelo njihovoj socijalnoj i emocionalnoj (samo)izolaciji. Naposljetku se također pokazalo da su njihova djeca često zbrinjavana u različite ustanove socijalne skrbi te da su liječena u psihijatrijskim bolnicama. Stoga će se posebna pozornost posvetiti sagledavanju generacijskog perpetuiranja institucionalizacije žena sa psihičkim smetnjama i njihove djece u već istaknutim ustanovama.

CHALLENGES OF MOTHERHOOD OF WOMEN WITH MENTAL DISORDERS IN CONTINENTAL CROATIA. A LOOK BACK

In the context of this presentation, looking back presupposes a cultural anthropological analysis of fragments from the history of motherhood of women with mental disorders from continental Croatia. This refers primarily to the period from 1941 to 1950, the time from which the analyzed personal documentation of female patients hospitalized at NPB Dr. Ivan Barbot Popovača dates.

Gender roles of motherhood of women with mental disorders during the second half of the 20th century will be considered based on interviews conducted with female residents of four homes for mentally ill adults located in northwestern Croatia. The aforementioned interview was conducted for the purpose of writing my own doctoral dissertation. The presentation will show the representative cases related to the motherhood experience of the latter, separated from a larger corpus of collected research material. From the analysis of the same, it was evident that the considered women with mental disorders were often unable to fulfil the traditional expectations regarding the role of the mother. Not fully satisfying the social demands of motherhood is presumed to have in part contributed to their social and emotional (self)isolation. Also, it turned out that their children were often taken to different social care institutions as well as treated in psychiatric hospitals. Therefore, particular attention will be paid to looking at the generational perpetuation of the institutionalization of women with mental disorders and their children in the above-mentioned institutions.

VESNA STANKOVIĆ PEJNOVIĆ

*Institut za političke studije, Univerzitet u Beogradu, Srbija /
Institute for Political Studies, University of Belgrade, Serbia*

REVOLUCIJA VOLJE ZA ŽIVOT U KAPITALIZMU

Nietzsche se zalaže za revoluciju koja nije politička već obrazovna i kulturološka jer je predvidio da se nalazimo u otuđenom svijetu u kojemu se ljudi upotrebljavaju kao objekti. Marx, kao mislilac revolucije, pod revolucijom ne misli samo na političku ili ekonomsku, pa čak niti na svjetonazorsku promjenu, nego prvenstveno na »radikalnu promjenu u čovjeku i u društvu« mišljenjem. Revolucija je usmjerena na ukidanje svake eksploatacije, ali i potpuno ostvarenje, najviši oblik i bit prakse kao slobodne stvaralačke djelatnosti. Marx se zalaže za jednu beskrajnu, permanentnu revoluciju cjeline kao kružnog proizvođenja svijeta apsolutne nauke kao beskrajnog samo-proizvođenja koje uključuje prirodu i čovjeka u cjelini. Po toj revoluciji, kao kružnom procesu apsolutne ideje, ostvaruje se proces samo-proizvođenja posredovanog kroz sve posebne načine proizvodnje predmeta, svijeta u cjelini. Ono što je za Hegela duh i apsolutna ideja, za Marxa je rad u svim njegovim vidovima, a za Nietzschea volja za moć kao volja za život. Deleuze spaja mišljenja Nietzschea i Marxa težeći razvijanju politici primjerenosti složenosti života, ukazujući da je kapitalizam represivan u svom nekontroliranom nametanju i nagomilavanju želja, uz opasnost od izjednačavanja čovjeka i stroja. Deleuze se zalaže za eksperimentiranje-život, stvaranje »nove zemlje« kao projekta koji ne može svesti na političko rješenje kroz bijeg kao proizvodnju stvarnog, stvaranje života, kroz aktivne, pozitivne linije bijega jer one otvaraju želju. Želju je Nietzsche nazvao Voljom za moć. Želja je sama po sebi revolucionarni proces. Proces želje je radost, a taj se proces odvija kroz deterritorijalizaciju kao liniju bijega kao djelovanja jer nema ničeg aktivnijeg od bijega kao »susreta između dva carstva.«

A REVOLUTION OF THE WILL TO LIVE IN CAPITALISM

Nietzsche advocates revolution, not political but educational and cultural one because he has envisioned an alienated world in which people are being used as objects. For Marx, as a thinker of revolution, revolution is not only political or economic, not even a worldview change, but primarily "radical change in man and society" by thought. The revolution is aimed at abolition of all exploitation, but also to full realization, the highest form and essence of

practice as a free creative activity. Marx advocates an endless, permanent revolution of the whole as a circular production of the world of absolute science as an endless self-production involving both nature and man as a whole. By this revolution, as a circular process of absolute idea, the process of self-production is mediated through all specific ways of producing objects, the world as a whole. What is the spirit and the absolute idea for Hegel, for Marx is work in all its aspects and for Nietzsche the will to power as the will for life. Deleuze merges the thinking of Nietzsche and Marx and seeks to develop a policy appropriate to the complexity of life, pointing out that capitalism is repressive in its uncontrolled imposition and accumulation of desires with the danger of equating man and machine. Deleuze is committed to the experimentation-life, the creation of a “new land” as a project that cannot be reduced to a political solution through escape as the production of the real, the creation of life, through active, positive escape lines because they open the desire. Nietzsche named the desire as the Will to Power. Desire is a revolutionary process in itself. The process of desire is joy, and its process is through deterritorialization as a line of escape, as action, because there is nothing more active than escape as a “meeting between two empires”.

RADMILA STOJANOVIĆ BABIĆ

*Udruga »Susret«, Hrvatska /
Association Susret, Hrvatska*

ŽIVJETI KAO SVI DRUGI

Stigmatizacija osoba s teškoćama mentalnog zdravlja nalazi se u široj društvenoj paradigmi. Osim stavova svakog pojedinca u društvu, nikako se ne smije izostaviti ni uloga društva. Osobe s teškoćama mentalnog zdravlja društvo najčešće etiketira pa ih okolina doživljava kao opasne, nesposobne za samostalan život i donošenje odluka, neizlječive ili kao one koji sami snose krivnju za svoju bolest. Stigma kao najteža neformalna sankcija društva, posljedica je neznanja i neinformiranosti. Udruga za psihosocijalnu pomoć Susret osnažuje osobe za aktivan život u zajednici te promiče njihov oporavak i socijalno uključivanje.

TO LIVE AS ALL OTHERS

Stigmatisation of people with mental health problems is located in a broader social paradigm. In addition to the views of each individual in society, the role of society must by no means be left out. People with mental health problems are most often labelled by society, they are perceived by their environment as dangerous, incapable of independent living, decision-making, incurable or self-blamable. Stigma, as the most severe informal sanction of the society, is the result of ignorance and disinformation. The Psychosocial Assistance Association "Susret" empowers people for active living in the community and promotes their recovery and inclusion into the society.

MATIJA MATO ŠKERBIĆ

Hrvatski studiji, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska /

University Department of Croatian Studies, University of Zagreb, Croatia

SPIRITUALNOST I SPORT: POTRAGA ZA SVETIM, DUHOVNIM ZDRAVLJEM I SMISLOM ŽIVOTA

Autor razmatra tri perspektive iz kojih je tema ljudske spiritualnosti razvijana unutar filozofije sporta. S jedne strane, ljudska se spiritualnost u sportu prikazuje kao potraga za svetim (*sacred*) čije su značajke transcendentnost, ultimativnost, bezgraničnost, međusobna povezanost i duhovne emocije (Pargament, 2013). S druge strane, sport može ispuniti ljudsko iskustvo duhovnim vrijednostima i pomoći u tome da život postane smisleniji te na taj način pomoći u postizanju duhovnog zdravlja (Jirasek, 2015). Naposljetku, spiritualnost se objašnjava kao holistički baziran »životni smisao«, odnosno uključuje egzistencijalnu svijest cijele osobe, a ujedno je utemeljen na intersubjektivnim vrednotama koje osoba prepoznaje u sebi i u drugima (Parry *et al.*, 2007).

SPIRITUALITY AND SPORTS: THE SEARCH FOR HOLY, SPIRITUAL HEALTH AND THE MEANING OF LIFE

The author considers three perspectives from which the topic of human spirituality has been developed within the philosophy of sport. On the one hand, human spirituality in sport is portrayed as the search for the sacred, whose characteristics are transcendence, ultimateness, boundlessness, interconnectedness and spiritual emotions (Pargament, 2013). On the other hand, sport can fill the human experience with spiritual values and help in making life more meaningful thus helping in achieving spiritual health (Jirasek, 2015). Finally, spirituality is interpreted as a “life meaning” that is based holistically, that is, it incorporates the existential consciousness of the whole person and at the same time is based on intersubjective values that a person recognizes in himself and in others (Parry *et al.*, 2007).

BERNARD ŠPOLJARIĆ

Zagreb, Croatia /

Zagreb, Hrvatska

EGO COMPLEXITIES

The research on the complexities of ego has its starting point in the self-understood as a complex concept, superior to the approaching diagnostic constructs that have the tendency to perform medical-qualitative evaluation of each individual self. Besides explaining the notion, the aim is to emphasize the clear distinction between ego, or egotism and narcissism, as merely one of the possible modes and explanations of self, i.e. general and universal domain of subjectivity. Complexities primarily indicate the unsolved intricacy of ego, together with the associated concepts of subjectivity and individuality. Psychopathological notion of the complex is also taken into consideration.

KOMPLEKSNOSTI EGA

Istraživanje kompleksnosti ega polazi od jastva kao složenog koncepta, pretpostavljenog pridolazećim dijagnostičkim konstruktima kojima se svako pojedino jastvo želi medicinski-kvalitativno evaluirati. Uz objašnjenje pojma, cilj je ukazati na jasnu distinkciju između ega, odnosno egoizma i narcizma kao tek jednog od mogućih modaliteta i eksplicacija jastva, odnosno opće i univerzalne domene subjektivnosti. Kompleksnost u prvom redu ukazuje na po sebi nerazjašnjenu složenost ega te pripadajućih koncepata subjektivnosti i individualnosti, a razmatranje se dotiče i psihopatološkog pojma kompleksa.

SLAĐANA ŠTRKALJ IVEZIĆ

*Klinika za psihijatriju Vrapče, Hrvatska /
University Psychiatric Hospital Vrapče, Croatia*

TRANSFORMACIJA SLUŽBI ZA MENTALNO ZDRAVLJE PREMA POŠTIVANJU LJUDSKIH PRAVA I POTICANJU OPORAVKA

Terapijska kultura poštivanja ljudskih prava i poticanja oporavka ključna je za povoljne ishode psihijatrijskog liječenja. Cilj prezentacije jest prikazati postupke koji su važni za plan implementacije transformacija institucija prema modelu ljudskih prava i oporavka Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) u sklopu *QualityRight* projekta, a koji se odnose na informirani pristanak kao osnovno ljudsko pravo i metode koje potiču oporavak.

TRANSFORMATION OF MENTAL HEALTH SERVICES TOWARDS HUMAN RIGHTS AND RECOVERY APPROACH

A therapeutic culture of respect for human rights and the promotion of recovery is the key to the favourable outcomes of psychiatric treatment. The aim of the presentation is to outline the procedures that are relevant to the *QualityRight* project's implementation plan for institutional transformation according to the Human Rights and Recovery Model of the World Health Organization (WHO), which addresses informed consent as a basic human right as well as the methods that promote recovery.

TANJA TODOROVIĆ

*Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija /
Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia*

TUMAČENJE SEBSTVA: PAUL RICŒUR

Pitanje sebstva staro je koliko i čovjek, međutim, tek u suvremenosti, na temelju filozofije života, filozofije egzistencije i fenomenologije pokušava se pronaći adekvatna metoda za približavanje sebstvu. Kroz ovo će se izlaganje pokazati prednosti i mane Husserlove fenomenologije. Okret k istraživanju struktura subjektivnosti i inter-subjektivnosti predstavlja važnu ulogu u tumačenju sebstva. Ipak, pokazuje se da je Husserlovu metodu neophodno okrenuti od čiste do okrnjene subjektivnosti u kojoj se raskriva anticipatorska uloga svijesti. Ova je uloga važna s obzirom na to da je za sebstvo presudno ne samo kako netko razumije sebe, nego i kako stupa u interakciju s drugima. Akcije sebstva nikada nije moguće razumjeti iz pozicije čiste subjektivnosti jer je pitanje motiva pitanje osobnosti kao uvijek konkretnog povijesnog subjekta. Za razumijevanje sebstva presudno je pitanje kako ono razumije sebe u lancu intersubjektivnih odnosa. Na temelju ove razlike obrazlaže se razlika između »idealnog« i grešnog čovjeka koju je već Nietzsche najavio. Iz tog razloga, metoda kojom se sebstvu pristupa mora biti hermeneutička. Ono sebe ne može utemeljiti u deskripciji, u mimetičkom podržavanju realnosti, a ni u pokušajima da se sebstvo odredi formalnim principima. Naš odnos prema drugima i prema nama samima uvijek se iznova treba konstituirati, ne samo zbog toga što iskustva diktiraju nove obrasce življenja, nego i zato što sebstvo ima mogućnost promjene načina interpretiranja situacija i time sebe-autentičnog određivanja u svijetu.

INTERPRETING THE SELFHOOD: PAUL RICŒUR

The question of selfhood is a very old question; however, only in contemporary philosophy on the foundations of the philosophy of life, philosophy of existence and phenomenology, it is possible to find an adequate method that could enable us to approach the understanding of selfhood. To accomplish this task, the advantages and disadvantages of Husserl's phenomenology must be demonstrated. Here, the research of the structures of subjectivity and inter-subjectivity performs an important role in the interpretation of selfhood. Nevertheless, it has been shown that it is necessary to reverse Husserl's method from pure subjectivity to fragmented subjectivity in which the anticipatory role of

consciousness is being re-discovered. This is important for the interpretation of selfhood not just in a theoretical way, but also in showing that selfhood could be understood only in relation to others. Actions of the self can never be understood from the position of pure subjectivity because the question of motives is a question of personality that is always a concrete historical subject. The crucial point in understanding the selfhood is showing the way in which it understands itself in the chain of intersubjective relations. From this point, it is possible to distinguish “ideal” from sinful man, the difference which has been emphasized in Nietzsche’s philosophy. The only method by which we can approach the question of selfhood is the hermeneutical method. It can’t be understood by description or in the attempts to deduce it on formalism and norms. Our relationship towards others and towards ourselves should be again and again re-constructed, not only because the experience itself dictates new patterns of life, but also because only the selfhood has the ability to change the way in which the situation is interpreted and thereby it can authentically determine itself in the world.

MAJA VEJIĆ

*Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, Croatia /
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska*

THE MODERN NARCISSUS: AESTHETICS OF THE MIRROR

The attribute “narcissistic“ has become so common nowadays, we ascribe it to people so easily, especially in the light of social networks and overall public exposure, that many don’t even consider the fact that narcissism is a very serious personality disorder. Even more, we do not think about the origin of the term in the Greek mythology. Starting from the said myth, the main idea of this presentation is to, through the prism of aesthetics, take a closer examination of this state of “general narcissism” and ask the question – would Narcissus today be a person with a diagnose, an aesthetician, or maybe even an *influencer*? Is the modern amazement with one’s own person a disorder on an epidemic level, or perhaps an ultimate work of art? What exactly is the difference between the Renaissance portrait and an Instagram selfie?

MODERNI NARCIS: ESTETIKA OGLEDALA

Pridjev »narcističan« toliko je postao svakodnevnan, toliko ga lako pridajemo ljudima, naročito u svjetlu društvenih mreža i sveopće javne eksponiranosti, da mnogi ni ne razmišljaju o tome da je narcističnost vrlo ozbiljan poremećaj osobnosti. Tim više, ne razmišljamo ni o porijeklu iz starogrčkog mita. Počevši od samog mita, ideja je izlaganja proučiti stanje »općeg narcizma« kroz estetičku prizmu i zapitati se bi li mitski Narcis danas bio osoba s dijagnozom, estetičar ili možda influencer, odnosno je li moderna opčinjenost vlastitim likom poremećaj na globalnoj razini ili možda ultimativno umjetničko djelo – koja je točno razlika između renesansnog portreta i selfija na Instagramu?

TONE VRHOVNIK STRAKA

*Filozofski fakultet, Sveučilište u Ljubljani, Slovenija /
Faculty of Arts, University of Ljubljana, Slovenia*

PSIHOTIČNE BLUDNJE – TRAGIČNI ILI SAMO NEOBIČNI ODMAK OD SVAKODNEVNOG REZONIRANJA?

Iako je sasvim uobičajeno da u svakodnevnom rezoniranju ne postupamo po mjerilima racionalnosti, na polju mentalnog zdravlja svaki odmak od »zdrave«
kauzalnosti i racionalnosti doima se kao bludnja, bolest, uzrok za urgentnu reakciju zdravstvenog sustava prema pojedincu. U izlaganju ću razmotriti mogućnost da i psihotičnu bludnju tretiramo kao nešto ne u biti bolesno nego kao jednostavni odmak od racionalnog rezoniranja, a što nam u kontekstu ljudskih prava nudi ovakvo poimanje bludnosti.

PSYCHOTIC DELUSIONS: TRAGICAL OR MERELY UNUSUAL DETOUR FROM EVERYDAY REASONING?

Although, ordinarily, we do not act in everyday reasoning by rational criteria, in the field of mental health every shift from “healthy” causality and rationality seems to be a delusion, sickness, a cause for an urgent reaction of healthcare system towards an individual. In this presentation, I will consider the possibility to treat even a psychotic delusion as something that essentially is not an illness but a mere shift from rational reasoning. This kind of understanding is offered in context of human rights.

EMIL ZUCCON

Zagreb, Croatia /

Zagreb, Hrvatska

NEURO-LINGUISTIC PSYCHOTHERAPY (NLPt) AND MENTAL HEALTH

In this report, we will talk about some of the principles of Neuro-Linguistic Psychotherapy (NLPt) when working with people in order to improve their mental health. We will also touch upon a model with which we can describe the inner workings of the mind and talk about how we can apply that model for therapy and healing. Part of the topic will also include the utilisation of belief, hypnosis and trance states for creating lasting change.

NEURO-LINGVISTIČKA PSIHOTERAPIJA I MENTALNO ZDRAVLJE

U ovom će se izvještaju govoriti o nekim principima neuro-lingvističke psihoterapije (NLPt) pri radu s ljudima na poboljšanju njihovog mentalnog zdravlja. Također ćemo se dotaknuti modela pomoću kojeg možemo opisati unutarnji rad uma i razgovarati o tome kako taj model možemo primijeniti u terapiji i liječenju. Dio teme također će uključivati korištenje uvjerenja, hipnoze i stanja transa za stvaranje trajnih promjena.

POP RATNI PROGRAM

SUPPLEMENTARY PROGRAM

TARA BEATA RACZ

Zagreb, Hrvatska /

Zagreb, Croatia

IZLOŽBA

MJESTO SUSRETA

Svaki je čovjek zasebna cjelina nastala kao rezultat niza unutrašnjih i vanjskih faktora. Tu cjelinu možemo zamisliti kao energetska polje koje se mijenja pri susretu s drugim ljudima. Slikanjem možemo bilježiti mijene koje se kroz vrijeme događaju u našoj psihi. Ova slika vizualno propituje što je ono trajno i nepromjenjivo unutar mene, a koji dijelovi su se u potpunosti izmijenili tijekom pet godina studiranja na Akademiji likovnih umjetnosti. Svaka osoba koju sam susrela tijekom studija je dijelom svjesno, a dijelom nesvjesno utjecala na mene i prenijela mi dio svog unutrašnjeg svijeta i tako utjecala na moj identitet i posredno na moj likovni izraz. Tako je nastala i ova slika koja predstavlja jedan novi *gestalt*, cjelinu koja je više od zbroja svojih dijelova.

EXHIBITION

MEETING SPACE

Every human being is a separate entity formed as a result of a series of internal and external factors. We can imagine this entity as an energy field which changes when meeting other people. By painting we can note the changes in our psyche that occur through time. This painting visually questions what is permanent and invariable within me, and which parts have changed completely during the five years spent studying at the Academy of Fine Arts. Every person that I met during my studies has both consciously and unconsciously influenced me and transmitted a part of their inner world to me, therefore affecting my identity and indirectly my artistic expression. This is how this painting was created and it represents a new *gestalt*, a whole that is more than the sum of its parts.

KREŠIMIR KATUŠIĆ

Zagreb, Hrvatska /

Zagreb, Croatia

IZLOŽBA

ČIPKA

Tri reljefna kruga čine glineni oblici nalik na pojednostavljeni, simbolički prikaz čovjeka. Čovjek u kolu predstavlja zajednicu koja se sakuplja oko zajedničke ideje, ima zajedničko središte i cilj. Smisao zajednice i individue nadopunjuje se i međuovisno je. Kolo nalikuje na pojednostavljenu čipku, vez. Troje kao dijelovi Jednog. U našoj tradiciji čipka je poznata kao simbol harmonizirajućeg rasta oko zajedničkog središta. Može rasti i širiti se beskonačno kao univerzalna mreža života. Izrađena rukom, bila je simbolički prikaz onoga što je čovjekova svijest slutila kao zakonitost koja prebiva u prirodi i univerzumu te se utoliko može očitovati u aktivnoj i svjesnoj individui, čovjeku. Podsjećajući na Mandalu koja je na neki način simbolički pandan Čipke na Istoku, kao vizualni prikaz ima istu ulogu. Vizualno djelovanje harmonizira, usredotočuje i smiruje psihu, upućuje na smisao i povezanost čovjeka i prirode, univerzuma. Pokušavajući slutiti ideju i postav univerzuma, čovjek ima priliku kreativno djelovati unutar zajednice, kroz suživot s drugima zadobiti iskustvo i svijest koja će biti posljedica nastojanja. Rezultat će se očitovati evolutivnim plodovima.

EXHIBITION

LACE

The three relief circles make clay shapes resembling a simplified, symbolic representation of man. The man in the circle represents a community that gathers around a common idea, has a common center and goal. The sense of the community and the individual complements each other and is interdependent. The wheel looks like a simplified lace, embroidery. Three as parts of the One. In our tradition, lace is known as a symbol of harmonious growth around the common center. It can grow and expand infinitely as a universal web of life. Made by hand, it was a symbolic representation of what human consciousness perceived to be a lawfulness that resides in nature and the universe, and so can be manifested in the active and conscious individual, man. Reminiscent

of Mandala, which is in some ways symbolic of the Lace in the East, it plays the same role as a visual representation. Visual action harmonizes, focuses and calms the psyche, pointing to the meaning and connection of man and nature, of the universe. In trying to make sense of the idea and the constitution of the universe, one has the opportunity to act creatively within the community, through coexistence with others, to gain the experience and awareness that will result from the effort. The result will be manifested by evolutionary fruits.

MATIJA PEČEK, PHILIPP TOMAŠ

Zagreb, Hrvatska /

Zagreb, Croatia

FOTOGRAFSKA IZLOŽBA

»ZOOM NA PSIHU«

»Zoom na psihu« inicijativa je koju su 2017. pokrenuli studenti psihologije, a čiji je cilj destigmatizacija psihičkih poremećaja kroz umjetnost. Inicijativa obuhvaća studente, psihologe, fotografe i umjetnike koji razmjenom svojih znanja i vještina zajednički izrađuju umjetnička djela koja se bave temom mentalnog zdravlja. U sklopu programa bit će izložene dvije serije fotografija autora Matije Pečeka i Philippa Tomaša.

PHOTOGRAPHY EXHIBITION

“ZOOM ON PSYCHE”

“Zoom on Psyche” is an initiative aimed at destigmatisation of psychiatric disorders through art initiated by psychology students in 2017. The initiative involves students, psychologists, photographers and artists who jointly create works of art dealing with the topic of mental health by sharing their knowledge and skills. The program will feature two series of photographs by authors Matija Peček and Philipp Tomaš.

ALEKSANDAR FATIĆ¹, ROBERT STOJILLOVIĆ²

*¹Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu, Srbija /
Institute for Philosophy and Social Theory, University of Belgrade, Serbia*

²Požarevačka gimnazija, Srbija / Požarevac Gymnasium, Serbia

RADIONICA FILOZOFSKOG SAVJETOVANJA NA TEMU PATNJE

Filozofsko savjetovanje oblik je primjene filozofijske prakse na život pojedinaca kojim se olakšava razvijanje senzibiliteta prema vlastitim životnim poteškoćama te orijentaciju prema razvoju i aktualizaciji vlastitog bića. Radionica ispituje naše kontekstualizacije patnje, ulogu patnje u samorazvoju i našu emocionalnu samospoznaju patnje.

WORKSHOP OF PHILOSOPHICAL COUNSELING ON TOPIC OF SUFFERING

Philosophical counselling is a form of applying philosophical practice to the lives of individuals, which facilitates the development of sensibilities according to one's life difficulties, and an orientation towards the development and actualization of one's own being. The workshop examines our contextualisation of suffering, the role of suffering in self-development, and our emotional self-awareness of suffering.

UDRUGA LUDRUGA

Zagreb, Hrvatska /

Zagreb, Croatia

ISKUSTVENA RADIONICA AKTIVNOG SLUŠANJA I EFEKTIVNE KOMUNIKACIJE

Iskustvena radionica aktivnog slušanja i komunikacije osmišljena je tako da su svi sudionici aktivno uključeni u radioničke aktivnosti po principu jednakosti. Neće biti klasičnog odnosa predavač–publika. Sudionici će kroz izvođenje niza vježbi biti u prilici ojačati svoje i verbalne i neverbalne komunikacijske kapacitete, aktivno slušanje i stvaranje grupne kohezije. Kvalitetna komunikacija dovodi do boljeg uvida u vlastite motive i ponašanje kao i do boljeg razumijevanja i uvažavanja drugih i drugačijih te je bitna za postizanje i očuvanje mentalnog zdravlja. Optimalni broj sudionika radionice je od 10 do 15 osoba.

EXPERIENTIAL WORKSHOP OF ACTIVE LISTENING AND EFFECTIVE COMMUNICATION

Experiential workshop of active listening and effective communication was thought-out in a way in which all of the participants are included into workshop activities by the principle of equality. There will be no classical lecturer–public approach. Through various exercises participants will bolster their verbal and non-verbal communication, active listening, and creation of the group cohesion. Good communication leads to a better insight into personal motives and behaviour, as well as it improves the understanding and acknowledging of others and the different. It is crucial for achieving and securing mental health. Optimal number of participants is 10 to 15.

UDRUGA LUDRUGA

Zagreb, Hrvatska /

Zagreb, Croatia

PREDSTAVA

»TEMA JE NEŠTO ČEGA NEMA«

Predstava je nastala kao rezultat četverodnevne dramske radionice na kojoj su sudjelovali članovi udruge Ludruga i ostali zainteresirani sudionici. Iskustvena dramska radionica osmišljena je tako da su svi sudionici bili aktivno uključeni u radioničke aktivnosti po principu jednakosti. Sudionici su kroz izvođenje niza dramskih vježbi bili u prilici ojačati svoje komunikacijske kapacitete i stvoriti grupnu koheziju. Tema kojom su se sudionici na radionici bavili ujedno je i naziv predstave »Tema je nešto čega nema«. Ljudima smeta ono što nemaju kao da znaju da bi im bilo s tim dobro da to imaju. A što je s onima koji pate jer nešto imaju? Je li onda bolja tema »nešto čega nema«? Tragajući za odgovorima na ovo pitanje sudionici su mogli doći do boljeg uvida u vlastite motive i ponašanje kao i do boljeg razumijevanja i uvažavanja drugih što je bitno za postizanje i očuvanje mentalnog zdravlja.

PLAY

“THE TOPIC IS SOMETHING THAT IS NOT THERE”

The play was the result of a four-day drama workshop attended by members of the Ludruga Association and other interested participants. The experiential drama workshop was designed so that all participants were actively involved in the workshop activities on the principle of equality. Through a series of dramatic exercises, the participants were able to strengthen their communication capacities and create group cohesion. The topic addressed by the participants at the workshop was also the name of the play “Theme is something that is missing”. People are bothered by what they do not know as if it would be good for them to have it. And what about those who suffer because they have something? Is the topic of “something that is not there” better? By searching for answers to this question, participants were able to gain a better understanding of their own motives and behaviour, as well as to gain a better understanding and appreciation of others, which is essential for achieving and maintaining mental health.

ADRESAR

ADDRESS BOOK

Ivo Alebić

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: alebic.ivo@gmail.com

Sead Alić

Sveučilište Sjever
Odjel za komunikologiju, medije i
novinarstvo
Trg dr. Žarka Dolinara 1
HR–48000 Koprivnica
Croatia
e-mail: sead.alic@unin.hr

Irena Bakić

Sigmund Freud University
Freudplatz 1, Messestrasse 1
AT–1020 Vienna
Austria
e-mail: bakic.irena@gmail.com

Martina Barbiš

Ulica Bok 12
HR–51511 Malinska
Croatia
e-mail: barbis.martina@gmail.com

Marina Barić

Centar za socijalnu skrb Karlovac
Ul. Ivana Meštrovića 10
HR–47000 Karlovac
Croatia
e-mail: marinabaric.ka@gmail.com

Nejra Bećarević

Univerzitet u Tuzli
Medicinski fakultet Tuzla
Univerzitetska 1
BA–79280 Tuzla
Bosnia and Herzegovina
e-mail: nejrabecarevic@gmail.com

Dražen Begić

Klinički Bolnički Centar Zagreb
Kišpatićeva ul. 12
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: dbegic@yahoo.com

Ana Daria Bokan

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: anadariabokan@gmail.com

Francesca Brencio

University of Seville
Faculty of Philosophy
Calle Camilo José Cela s/n
ES–41018 Seville
Spain
e-mail: brenciofrancesca@gmail.com

Erik Brezovec

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: ebrezovec@hrstud.hr

Josip Ćirić

Sveučilište u Zadru
Odjel za informacijske znanosti
Ul. dr. Franje Tuđmana 24i
HR–23000 Zadar
Croatia
e-mail: jciric@unizd.hr

Bruno Ćurko

Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet
Poljička cesta 35
HR–21000 Split
Croatia
e-mail: mala.filozofija@gmail.com

Jan Defrančeski

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: jan1161996@gmail.com

Gordana Dvorneković

Socijalno uslužna zadruga »Martinov
plašt«
Heinzelova ul. 66
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: gordana.dvornekovic@windows-
live.com

Aleksandar Fatić

Univerzitet u Beogradu
Institut za filozofiju i društvenu teoriju
Kraljice Natalilje 45
RS–11000 Beograd
Serbia
e-mail: aleksandar.fatic@gmail.com

Demétrius França

Federal Institute of Brasília
SGAN Quadra 610 Módulos D, E, F, G
- Asa Norte
BR–70830-450 Brasília
Brazil
e-mail: demetrius.franca@ifb.edu.br

Stela Fumić

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: sfumic@hrstud.hr

Marcus Greenall

Sir Charles Gairdner Hospital
Hospital Avenue
AU–6009 Western Australia, Perth
Australia
e-mail: marcusgreenall@gmail.com

Behzad Hadžić

Dom zdravlja Ključ
Zgon bb
BA–79280 Ključ
Bosnia and Herzegovina
e-mail: behzad_hadzic@yahoo.com

Elma Hadžić

Centar za mentalno zdravlje Ključ
Kulina bana bb
BA–79280 Ključ
Bosnia and Herzegovina
e-mail: hadzic_elma@yahoo.com

Vasile Hategan

West University of Timișoara
Institute of Social-Political Research
Bulevardul Vasile Pârvan 4
RO–300223 Timișoara
Romania
e-mail: vasile.hategan@e-uvt.ro

Damir Hršak

Sveučilište u Zagrebu
Metalurški fakultet
Aleja narodnih heroja 3
HR–44000 Sisak
Croatia
e-mail: hrsakd@simet.hr

Theodor Itten

Psychotherapeutic Praxis St. Gallen
Magniberg 10
CH–9000 St. Gallen
Switzerland
e-mail: info@ittentheodor.ch

Ivana Ivančić Medved

Srednjoškolski dački dom Osijek
Ulica Stjepana Radića 6
HR–31000 Osijek
Croatia
e-mail: anavicicnavi@yahoo.com

Luka Janeš

Sveučilište u Zagrebu
Sveučilišni centar za integrativnu
bioetiku
Ivana Lučića 1a
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: ljanes@unizg.hr

Miro Jakovljević

Klinički Bolnički Centar Zagreb
Kišpatičeva ul. 12
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: jakovljevic.miro@yahoo.com

Ivan Jarnjak

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: ijarnjakjarolinus1@gmail.com

Eva Jurković

Sirius – Centar za psihološko
savjetovanje, edukaciju i istraživanje
Bužanova ul. 10
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: eva.jurkovic@gmail.com

Križo Katinić

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: katinickrizo@gmail.com

Krešimir Katušić

Gornji Bukovac 101
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: kresimirkatusicspona@gmail.com

Ivica Kelam

Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera
u Osijeku
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti
Cara Hadrijana 10
HR–31000 Osijek
Croatia
e-mail: kelamivica@gmail.com

Labinot Kelmendi

Universiteti i Prishtinës “Hasan Prishtina”
Fakulteti Filozofik
Rr. Eqrem Çabej 21
XK–10000 Prishtinë
Kosovo
e-mail: labinot.kelmendi@hotmail.com

Zoran Kojić

Srednja škola Dalj
Cvjetkova 22a/2
HR–31000 Osijek
Croatia
e-mail: zorankojcic@gmail.com

Damjan Kovač

Sv. Antuna 138
HR–35000 Slavonski Brod
Croatia
e-mail: kovac94@gmail.com

Ivor Kos

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: ikos@hrstud.hr

Štefanija Kožić

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: stefanija.kozic1@gmail.com

Stjepan Krovinović

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: skrovinov@hrstud.hr

Anders Lindseth

Nord University
Universitetsalléen 11
NO–8049 Bodø
Norway
e-mail: anders.lindseth@yahoo.com

Kristina Lekić Barunčić

Sveučilište u Rijeci
Filozofski fakultet
Sveučilišna avenija 4
HR–51000 Rijeka
Croatia
e-mail: kristinalb@ffri.uniri.hr

Mladen Lončar

Klinički Bolnički Centar Zagreb
Kišpatičeva ul. 12
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: mladen.loncar1@zg.t-com.hr

Darko Marčinko

Klinički Bolnički Centar Zagreb
Kišpatičeva ul. 12
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: darko.marckinko@zg.t-com.hr

Suzana Marjanić

Institut za etnologiju i folkloristiku
Šubićeva 42
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: suzana@ief.hr

Barbara Markač-Despinić

Vinka Žganca 63
HR–40000 Čakovec
Croatia
e-mail: barbara.markacdespinic@gmail.com

Luka Maršić

Klinički Bolnički Centar »Sestre Milosrdnice«
Vinogradska cesta 29
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: lukamarsic@net.hr

David Martić

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: davidmartic93@gmail.com

Inka Miškulin

Univerza Sigmunda Freuda v Ljubljani
Fakulteta za psihoterapevtsko znanost
Trubarjeva cesta 65
SI–1000 Ljubljana
Slovenia
e-mail: inka.miskulin2@gmail.com

Marijan Montani

Specijalistička psihijatrijska ordinacija
Marijan Montani
Belostenčeva 6
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: marijan.montani@zg.htnet.hr

Marina Nekić

Sveučilište u Zadru
Odjel za psihologiju
Ul. dr. Franje Tuđmana 24i
HR–23000 Zadar
Croatia
e-mail: marina@unizd.hr

Ivana Pavić Šimetin

Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Rockefellerova ul. 12
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: ivana.pavic@hzjz.hr

Georgi Pavlov

Sveučilište u Sofiji »Sv. Kliment Ohridski«
Filozofski fakultet
Tsar Osvooboditel Blvd. 115
BG–1504 Sofia
Bulgaria
e-mail: georgipavlovv22@gmail.com

Josip Periša

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: hefest.shield@gmail.com

Ivan Perkov

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: iperkov@hrstud.hr

Luka Perušić

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: lperusic@yahoo.com

Kristian Peter

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: kristian.peter3@gmail.com

Božidar Popović

Univerza Sigmunda Freuda v Ljubljani
Fakulteta za psihoterapevtsko znanost
Trubarjeva cesta 65
SI–1000 Ljubljana
Slovenia
e-mail: salutogeneza1@gmail.com

Matjaž Potrč

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Aškerčeva 2
SI–1000 Ljubljana
Slovenia
e-mail: matjazpotrc@gmail.com

Vanja Pranjić

Medicinska škola Karlovac
Andrije Štampara bb
HR–47000 Karlovac
Croatia
e-mail: vanja.pranjic@yahoo.com

Tara Beata Racz

Ulica Mije Krešića 4
HR–10000 Zagreb
Croatia
e-mail: tara.beata.racz@gmail.com

Tea Radović

SPPA Udruženje za primjenjenu
humanistiku
Bulevar despota Stefana 65
RS-11000 Beograd
Serbia
e-mail: tea.rdvc@gmail.com

Suzana Ribarić

Škola za medicinske sestre Vrapče
Bolnička cesta 32
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: suzana_ribaric@yahoo.com

Darija Rupčić Kelam

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u
Osijeku
Filozofski fakultet
Lorenza Jagera 9
HR-31000 Osijek
Croatia
e-mail: darijarupcic@gmail.com

Igor Salopek

Opća bolnica Karlovac
Odjel za psihijatriju
Andrije Štampara 3
HR-47000 Karlovac
Croatia
e-mail: igor.salopek@gmail.com

Marija Simonović

Fakultet za medije i komunikacije
Srpsko udruženje za primjenjenu
humanistiku
Beogradska 419
RS-11000 Beograd
Serbia
e-mail: m.simonovic993@gmail.com

Damir Smiljanić

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Dr Zorana Đinđića 2
RS-21101 Novi Sad
Serbia
e-mail: dr_smiljanic@ff.uns.ac.rs

Jelena Seferović

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Aškerčeva 2
SI-1000 Ljubljana
Slovenia
e-mail: jelenaseferovic@yahoo.com

Vesna Stanković Pejnović

Univerzitet u Beogradu
Institut za političke studije
Svetozara Markovića 36
RS-11000 Beograd
Serbia
e-mail: vesna.stankovic.pejnovic@gmail.com

Radmila Stojanović Babić

Udruga »Susret«
Aleksandra Breščenskoga 9
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: ada@udruga-susret.hr

Robert Stojilović

Požarevačka gimnazija
Sime Simića 1
RS-12000 Požarevac
Serbia
e-mail: inconceivable009@gmail.com

Petar Šarić

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: psaric@hrstud.hr

Matija Mato Škerbić

Sveučilište u Zagrebu
Hrvatski studiji
Borongajska cesta 83d
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: mskerbic@hrstud.hr

Ivana Španić

Klinika za psihijatriju »Vrapče«
Bolnička cesta 32
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: spanic.ivana@gmail.com

Bernard Špoljarić

Avenija Dubrava 240
HR-10040 Zagreb
Croatia
e-mail: bernard.spoljar@gmail.com

Sladana Štrkalj Ivezić

Klinika za psihijatriju »Vrapče«
Bolnička cesta 32
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: sladjana.ivezic@bolnicavrapce.hr

Danijela Tiosavljević

Univerzitet u Beogradu
Medicinski fakultet,
Dr Subotica 8
RS-11000 Beograd
Serbia
e-mail: tiosavljevic.danijela@gmail.com

Tanja Todorović

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet
Dr Zorana Đindića 2
RS-21101 Novi Sad
Serbia
e-mail: tanja.todorovic@ff.uns.ac.rs

Maja Vejić

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3
HR-10000 Zagreb
Croatia
e-mail: vejic.maja.n@gmail.com

Tone Vrhovnik Straka

Univerza v Mariboru
Oddelek za filozofijo
Koroška vrata 160
SI-2000 Maribor
Slovenia
e-mail: tone.vrhovnikstraka@gmail.com

Krešimir Zauder

Sveučilište u Zadru
Odjel za informacijske znanosti
Ul. dr. Franje Tuđmana 24i
HR-23000 Zadar
Croatia
e-mail: kzauder@unizd.hr

Emil Zuccon

Hrvatsko-austrijski trening centar za
Neuro-lingvističku psihoterapiju
(HATC-NLPt)
Rusanova 10
HR-10040 Zagreb
Croatia
e-mail: emil.zuccon@gmail.com

IZDAVAČ / PUBLISHER

Hrvatsko bioetičko društvo / Croatian Bioethics Society

ZA IZDAVAČA / FOR PUBLISHER

Hrvoje Jurić

UREDNICI / EDITORS

Luka Janeš, Štefanija Kožić

PRIJEVODI I KOREKTURA / TRANSLATIONS AND PROOFREADING

Lidija Knorr, Luka Perušić, Maja Vejić

DIZAJN NASLOVNICE / COVER DESIGN

Luka Perušić

PRIJELOM TEKSTA / LAYOUT

Stjepan Ocvirk, Zagreb

TISAK / PRINT

GRAFOMARK, Zagreb

NAKLADA / VOLUME

200

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem ????????????

ISBN: 978-953-55962-9-5